VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2015. gada 29. oktobrī*

Pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumi — Uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu procedūra — Īpašuma un personas apdrošināšanas pakalpojumu sniegšana — Pretendenta piedāvājuma noraidīšana — Līguma slēgšanas tiesību piešķiršana citam pretendentam — Vienlīdzīga attieksme — Pietiekami būtisks tiesību normas, ar kuru privātpersonām piešķir tiesības, pārkāpums — Ārpuslīgumiskā atbildība — Iespējas zaudēšana — Starpspriedums

Lieta T-199/14

*V **anbreda Risk & Benefits*** , Antverpene (Beļģija), ko sākotnēji pārstāvēja *P. Teerlinck*, *P. de Bandt*, vēlāk – *P. Teerlinck*, *P. de Bandt* un *M. Gherghinaru*, *avocats*,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *S. Delaude* un *L. Cappelletti*, pārstāvji,

atbildētāja,

par, pirmkārt, lūgumu atcelt 2014. gada 30. janvāra lēmumu, ar kuru Komisija noraidīja prasītājas piedāvājumu daļai Nr. 1 uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus publiskajā iepirkumā par īpašuma un personu apdrošināšanu OIB.DR.2/PO/2013/062/591 (OV 2013/S 155-269617) ietvaros un piešķīra līguma slēgšanas tiesības attiecībā uz šo daļu citai sabiedrībai, un, otrkārt, lūgumu par zaudējumu atlīdzību.

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs S. Frimods Nilsens [*S. Frimodt Nielsen*], tiesneši F. Deuss [*F. Dehousse*] (referents) un E. M. Kolinss [*A. M. Collins*],

sekretāre S. Bukšeka-Tomaca [*S. Bukšek-Tomac*], administratore,

pēc 2015. gada 3. jūnija tiesas sēdes

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1 Eiropas Komisija 2013. gada 10. augustā *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* pielikumā (OV 2013, S 155-269617) publicēja uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā ar numuru OIB.DR.2/PO/2013/062/591 attiecībā uz īpašuma un personu apdrošināšanas publisko iepirkumu, kurš sadalīts četrās daļās.

2 Daļa Nr. 1, par kuru vienīgo ir runa šajā lietā, attiecās uz Komisijas un dažādu citu Eiropas Savienības iestāžu un struktūru nekustamo īpašumu un tajās esošo objektu apdrošināšanu no 2014. gada 1. marta.

3 Uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus attiecībā uz daļu Nr. 1 papildus paziņojumam par paredzamo publisko iepirkumu bija ietverta specifikācija, kurā ietilpa uzaicinājums piedalīties konkursā, kuram bija pievienotas tehniskās specifikācijas (I pielikums), ēku saraksts (I.1. pielikums), apdrošināšanas gadījumu statistika (I.2. pielikums), piedāvājuma finansiālais pārskats (II pielikums), pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma projekts (III pielikums) un "Anketa "Identifikācija – Izslēgšana – Atlase"" (IV pielikums) (turpmāk tekstā – "IIA anketa").

4 Uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus bija precizēts, ka tas attiecas uz atklātu procedūru, kuras ietvaros līguma slēgšanas tiesības tiks piešķirtas tā pieņemamā un atbilstošajā piedāvājuma iesniedzējam, kuram būs viszemākā cena (uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus 3.4.3. pants; tehnisko specifikāciju 12. punkts).

5 Jautājums par solidāro atbildību gadījumā, ja publiskā iepirkuma līguma izpildē būtu iesaistīti vairāki apdrošinātāji, bija atrunāts šādi.

6 Uzaicinājums iesniegt piedāvājumu gadījumā, ja līguma slēgšanas tiesības tiktu piešķirtas tirgus dalībnieku grupējumam, noteica, ka visi šī grupējuma dalībnieki ir "solidāri [..] atbildīgi par līguma izpildi" (paziņojuma par paredzamo publisko iepirkumu II.1.3. punkts).

7 Tehnisko specifikāciju 5.1. pantā bija noteikts:

"Gadījumā, kad piedāvājumu ir iesnieguši vairāki solidāri apdrošinātāji, kuri ietilpst konsorcijā, vai vairāki apdrošinātāji, kuri ietilpst konsorcijā un kurus pārstāv galvenais apdrošinātājs, līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā līgumu paraksta katrs apdrošinātājs. Šādā gadījumā pretendents nodrošina, ka līgumslēdzēja iestāde ir pilnībā apdrošināta (segums pilnā apmērā) bez pārtraukumiem visu līguma darbības laiku [..]

Gadījumā, kad piedāvājumu ir iesnieguši vairāki solidāri apdrošinātāji, kuri ietilpst konsorcijā un kurus pārstāv starpnieks, līgumu kopīgi paraksta katrs apdrošinātājs un starpnieks. Šādā gadījumā apdrošinātājs vai apdrošinātāji nodrošina, ka līgumslēdzēja iestāde ir pilnībā apdrošināta (segums pilnā apmērā) bez pārtraukumiem visu līguma darbības laiku [..]."

8 Pakalpojumu līguma projekta daļai par līgumslēdzēju identifikāciju bija pievienota šāda piebilde: "Iepriekš minētie līgumslēdzēji, turpmāk kopā saukti "līgumslēdzēji", attiecībā pret līgumslēdzēju iestādi ir [..] solidāri atbildīgi par šī līguma izpildi."

9 Uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus bija noteikts, ka piedāvājumiem ir jāpievieno piedāvājuma iesniedzēja pienācīgi aizpildīta IIA anketa (uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus 2.1.2. punkta astotais ievilkums). Šīs IIA anketas 1. nodaļā (pretendenta identificēšana) bija nošķirts tas, vai piedāvājuma iesniedzējs rīkojās "kā grupējuma dalībnieks" vai "kā individuāls piedāvājuma iesniedzējs".

10 IIA anketas 3. nodaļā bija ietverta "anketa attiecībā uz kopīgiem piedāvājumiem", kura "jāaizpilda tikai tad, ja runa ir par kopīgu piedāvājumu".

11 Šīs anketas 5. jautājumā un 5.1. apakšjautājumā bija noteikts, ka "kopīga piedāvājuma gadījumā [ir jāiesniedz] turpmāk norādītajam paraugam atbilstošs līgums/prokūra, kuru parakstījuši visu kopīgā piedāvājuma partneru likumiskie pārstāvji, kuri it īpaši atzīst visu kopīgā piedāvājuma partneru solidāro atbildību par līguma izpildi".

12 Šajā līgumā/prokūrā bija noteikts, ka "visi Līguma līdzparakstītāji, visi grupējuma dalībnieki ir solidāri atbildīgi pret Līgumslēdzēju iestādi par Līguma izpildi". Vēl bija piebilsts, ka visiem šiem dalībniekiem ir "jāievēro Līguma nosacījumi un jāraugās, lai pienācīgi tiktu izpildīta to attiecīgā pakalpojumu daļa, kas paredzēta specifikācijā un līgumslēdzēja piedāvājumā".

13 2013. gada 31. oktobrī, atverot piedāvājumus, piedāvājumu atvēršanas komisija atzīmēja divu piedāvājumu saņemšanu daļai Nr. 1. Viens bija prasītājas *Vanbreda Risk & Benefits* piedāvājums, bet otru bija iesniegusi sabiedrība *Marsh*.

14 Ar 2013. gada 8. novembra vēstuli prasītāja vērsa Komisijas uzmanību uz to, cik piedāvājuma atbilstīguma novērtēšanai ir svarīgi "parakstītie dokumenti, no kuriem izriet, ka gadījumā, kad piedāvājumu iesnieguši vairāki apdrošinātāji, šie paši apdrošinātāji arī uzņemas solidāro atbildību bez jebkādiem ierobežojumiem". Prasītājas pieredze rāda, ka *AIG Europe Limited* (turpmāk tekstā – "*AIG*"), kura bija *Marsh* konsorcija dalībniece, atteicās uzņemties solidāru atbildību, un tādējādi prasītāja bija gandrīz pārliecināta, ka pēdējās minētās piedāvājums neatbilst specifikācijas būtiskajām un formas prasībām.

15 Ar 2013. gada 4. decembra vēstuli Komisija par šo aspektu atbildēja, ka tā nevar sniegt informāciju, jo piedāvājumu izvērtēšana joprojām turpinās.

16 Piedāvājumu izvērtēšanas 2014. gada 13. janvāra protokolā piedāvājumu izvērtēšanas komiteja nolēma, ka prasītājas un *Marsh* piedāvājumi kvalificējas finansiālajai optimizācijai, un konstatēja, ka *Marsh* piedāvājums ir klasificējams kā pirmais ar ikgadējo cenu EUR 771 076,03 un prasītājas piedāvājums kā otrais ar ikgadējo cenu EUR 935 573,58. Izvērtēšanas komiteja tādēļ nolēma līguma slēgšanas tiesības par daļu Nr. 1 piešķirt *Marsh*.

17 Ar 2014. gada 28. janvāra lēmumu Komisija nolēma līguma slēgšanas tiesības piešķirt *Marsh*.

18 Ar 2014. gada 30. janvāra vēstuli (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums") Komisija informēja prasītāju, ka tās piedāvājums attiecībā uz daļu Nr. 1 nav pieņemts, jo tā nebija piedāvājusi zemāko cenu.

19 Ar 2014. gada 31. janvāra un 3. februāra vēstulēm prasītāja lūdza Komisiju piešķirt tai piekļuvi pilnam ziņojuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu tekstam un izsniegt parakstīto dokumentu kopijas, no kuriem izrietēja, ka gadījumā, kad piedāvājumu iesniedz vairāki apdrošinātāji, tiem ir jāuzņemas solidāra atbildība bez jebkādiem ierobežojumiem, kā tas noteikts specifikācijā. Prasītāja minēja, ka šī prasība bija ietverta uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus IV pielikuma 8. lappusē.

20 Ar 2014. gada 7. februāra vēstuli prasītāja atkārtoja savus lūgumus, norādot, ka tai ir aizdomas, ka *Marsh* piedāvājums neatbilst specifikācijai, jo vismaz viens šī piedāvājuma partneris nav parakstījis prasīto līguma/prokūras paraugu. Prasītāja norādīja, ka tādējādi runa ir par būtisku līguma elementu un ka tā pati esot iesniegusi piedāvājumu par apdrošināšanas sistēmu, kura pilnībā atbilst specifikācijai, tostarp minētajā būtiskajā solidaritātes aspektā. Par atbilstošiem var atzīt tikai tos piedāvājumus, kuros ir minēts tikai viens apdrošinātājs (kas piedāvā pilnu apdrošināšanas segumu), un

piedāvājumi, kuros ir vairāki apdrošinātāji, kuri visi, iesniedzot piedāvājumu, ir savstarpēji atzinuši solidāru atbildību. Prasītāja aicināja Komisiju pārskatīt tās lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu *Marsh*, ņemot vērā minēto elementu un līguma parakstīšanu atlikt.

21 Ar 2014. gada 7. februāra vēstuli Komisija atbildēja uz 2014. gada 31. janvāra vēstuli, norādot, ka tā atbilstoši tiesiskajam regulējumam nedrīkst sniegt prasītājai citu informāciju, kā vien "izvēlētā piedāvājuma īpašības un salīdzinošās priekšrocības, kā arī personas, kam piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, nosaukumu". Šajā ziņā Komisija norādīja, ka tiesības uz daļu Nr. 1 tika piešķirtas piedāvājumam ar zemāko cenu, kuru bija iesniegusi *Marsh*.

22 Ar 2014. gada 11. februāra vēstuli prasītāja kritizēja šo atbildi, kurā nebija sniegtas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem, un atkārtoja savu lūgumu piekļūt jau iepriekšējās vēstulēs pieprasītajai informācijai.

23 Ar 2014. gada 21. februāra vēstulēm prasītāja pauda pārliecību, ka kopš piedāvājumu iesniegšanas Komisijas rīcībā nebija līguma/prokūras attiecībā uz katru *Marsh* piedāvājumā līdzdarbojošos apdrošinātāju, kā rezultātā šis piedāvājums nav atbilstošs un ir jānoraida. Prasītāja aicināja Komisiju pārskatīt tās lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu *Marsh* un līguma parakstīšanu atlikt.

24 Ar tajā pašā dienā datētu vēstuli Komisija atbildēja, ka prasītājas bažu pamatā esošie aspekti ir rūpīgi pārbaudīti visa piedāvājumu izvērtēšanas posma ietvaros, ka šie piedāvājumi ir tikuši atzīti par atbilstošiem un ka tādējādi līguma slēgšanas tiesības tikušas piešķirtas par piedāvājumu ar viszemāko cenu. Komisija prasītajai neizsniedza nevienu no tās pieprasītājiem dokumentiem.

25 Nosūtījusi vēl divas vēstules attiecīgi 2014. gada 25. un 28. februārī, prasītāja 2013. gada 14. martā vērsās Komisijā ar pieteikumu atļaut piekļūt dokumentiem, pamatodamās uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regulu (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 331. lpp.).

Tiesvedība un notikumu gaita iztiesāšanas laikā

26 Ar Vispārējās tiesas kancelejā 2014. gada 28. martā iesniegtiem dokumentiem prasītāja cēla šo prasību atcelt apstrīdēto lēmumu un piespriest tai zaudējumu atlīdzību, kā arī pieteikumu par pagaidu noregulējumu ar lūgumu apturēt apstrīdētā lēmuma izpildi un uzdot Komisijai izsniegt tai dokumentus.

27 Ar 2014. gada 3. aprīļa rīkojumu, kas pieņemts pagaidu noregulējuma tiesvedībā, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzdeva apturēt apstrīdētā lēmuma un ar *Marsh* un apdrošinātajiem noslēgtā līguma izpildi un uzdeva pagaidu noregulējuma tiesvedībā iesniegt dokumentus.

28 Ar 2014. gada 10. aprīļa rīkojumu, kas tika pieņemts pēc tam, kad Komisija bija sniegusi savus apsvērumus pagaidu noregulējuma procedūrā, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs 2014. gada 3. aprīļa rīkojuma rezolutīvo daļu par apstrīdētā lēmuma un ar *Marsh* un apdrošinātajiem noslēgtā līguma izpildes apturēšanu ar atpakaļejošu spēku attiecināja uz 2014. gada 3. aprīli.

29 Ar 2014. gada 10. jūlija rīkojumu *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija (T-199/14), kas pasludināts šajā tiesvedībā, Vispārējā tiesa uzdeva Komisijai iesniegt noteiktus dokumentus, kuros, kā Komisija bija norādījusi, bija konfidenciāli elementi, un norādīja, ka saskaņā ar 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 67. panta 3. punktu prasītajai šie dokumenti šajā tiesvedības posmā netiks izsniegti.

30 Kad Komisija ar 2014. gada 8. augusta vēstuli iesniedza pieprasītos dokumentus, Vispārējā tiesa ar Komisijai adresētu 2014. gada 11. septembra procesa organizatorisko pasākumu tai lūdza iesniegt dažu minēto dokumentu versijas, kurās precīzi identificētas, tās aizklājot, šo dokumentu daļas, kuras tā uzskata par konfidenciālām.

31 Komisija atbildēja uz šo lūgumu ar 2014. gada 29. septembra vēstuli.

32 Kad prasītāja bija norādījusi, ka tai nav iebildumu pret Komisijas prasību par konfidencialitāti, Vispārējā tiesa no lietas dokumentiem izņēma konfidenciālos dokumentus, kas bija pievienoti 2014. gada 8. augusta vēstules pielikumā.

33 Ar 2014. gada 4. decembra rīkojumu par pagaidu noregulējumu *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija (T-199/14 R, Krājums (Izvilkumi), EU:T:2014:1024) Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzdeva apturēt apstrīdētā lēmuma izpildi attiecībā uz līguma slēgšanas tiesību par daļu Nr. 1 piešķiršanu (rezolutīvās daļas 1. punkts), norādīja, ka šī lēmuma sekas paliek spēkā līdz brīdim, kad beigsies šī rīkojuma pārsūdzības termiņš (rezolutīvās daļas 2. punkts) – proti, līdz 2015. gada 16. februāra pusnaktij –, un atlika lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.

34 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu, ar kuru Komisija nolēma neizvēlēties prasītājas piedāvājumu attiecībā uz daļu Nr. 1 un piešķirt līguma slēgšanas tiesības attiecībā uz šo daļu *Marsh*;

— konstatēt Savienības ārpuslīgumisko atbildību un piespriest prasītajai izmaksāt summu EUR 1 000 000 apmērā kā zaudējumu atlīdzību par iespējas uzvarēt konkursā zaudēšanu, atsauksmju zaudēšanu, kā arī par nodarīto morālo kaitējumu;

— katrā ziņā piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tostarp advokāta pakalpojumu izdevumus pagaidu summas EUR 50 000 apmērā.

35 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību atcelt tiesību aktu;

— noraidīt prasījumu par zaudējumu atlīdzību;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā un pagaidu noregulējuma tiesvedībā.

36 Pēc rīkojuma *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija, minēts 33. punktā (EU:T:2014:1024), Komisija, pirmkārt, pamatojoties uz Komisijas 2012. gada 29. oktobra Deleģētās regulas (ES) Nr. 1268/2012 par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem (OV L 362, 1. lpp., turpmāk tekstā – "Piemērošanas regula"), 134. panta 1. punkta c) apakšpunktu uzsāka sarunu procedūru ar mērķi noslēgt apdrošināšanas līgumu, kurš varētu stāties spēkā pusnaktī uz 2015. gada 17. februāri. Otrkārt, tā iesniedza apelācijas sūdzību (C-35/15) par šo rīkojumu.

37 Ar 2015. gada 13. februāra vēstuli Komisija informēja *Marsh* par noslēgtā līguma darbības apturēšanu no 2015. gada 16. februāra pusnakts.

38 Iepirkuma sarunu procedūrā Komisija saņēma tikai vienu piedāvājumu, ko bija iesniegusi prasītāja kopā ar *AIG*. Tā šo piedāvājumu pieņēma un procedūras noslēgumā parakstīja apdrošināšanas līgumu, kurš stājās spēkā pusnaktī uz 2015. gada 17. februāri.

39 Ar 2015. gada 23. aprīļa rīkojumu Komisija/*Vanbreda Risk & Benefits* (C-35/15 P(R), Krājums, EU:C:2015:275) Tiesas priekšsēdētāja vietnieks atcēla rīkojuma *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija, minēts 33. punktā (EU:T:2014:1024), rezolutīvās daļas 1) un 2) punktu, norādot ka Vispārējās tiesas priekšsēdētājs esot pieļāvis kļūdu tiesību piemērošanā, atzīstot, ka bez ierobežojuma laikā judikatūrā paredzētajam nosacījumam par pagaidu pasākumu steidzamību ir jāpiemēro publisko iepirkumu jomā pieļaujamais atvieglojums (rīkojums Komisija/*Vanbreda Risk & Benefits*, minēts iepriekš, EU:C:2015:275, 57. punkts). Lemjot par prasītājas iesniegto pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu, Vispārējās tiesas priekšsēdētāja vietnieks to noraidīja šo pašu iemeslu dēļ (rīkojums Komisija/*Vanbreda Risk & Benefits*, minēts iepriekš, EU:C:2015:275, 61. punkts).

Juridiskais pamatojums

Par prasību atcelt tiesību aktu

40 Prasītāja izvirzīja vienu atcelšanas pamatu, kuram bija trīs daļas, kas bija saistītas, pirmkārt, ar vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principa pārkāpumu, Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, turpmāk tekstā – "Finanšu regula") 111. un 113. panta pārkāpumu, Piemērošanas regulas 146., 149. un 158. panta, kā arī specifikācijas pārkāpumu, otrkārt, ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu un, treškārt, ar pārskatāmības principa pārkāpumu.

Par pamata pirmo daļu, kas saistīta ar vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principa pārkāpumu, Finanšu regulas 111. panta 5. punkta un 113. panta 1. punkta, Piemērošanas regulas 146. panta 1. un 2. punkta, 149. panta 1. punkta un 158. panta 1. un 3. punkta, kā arī specifikācijas pārkāpumu

41 Prasītāja norāda, ka *Marsh* piedāvājums neatbilst specifikācijas prasībām. Proti, apdrošinātāji, kas ir šī piedāvājuma dalībnieki, neesot uzņēmušies solidāru atbildību par līguma izpildi un tādējādi neesot parakstījuši specifikācijā noteikto līgumu/prokūru.

42 Taču solidāra atbildība ir šī publiskā iepirkuma būtisks nosacījums un šis nosacījums arī ietekmē piedāvājuma cenu. Tātad, ja vairāki apdrošinātāji varētu izvēlēties apvienoties un savas attiecīgās atbildības ietvaros segt tāda apmēra risku, par kādu runa ir šajā publiskajā iepirkumā, šāds risinājums negarantētu, ka kopējie zaudējumi tiktu atlīdzināti pilnā apmērā. Tādēļ Komisija šajā gadījumā specifikācijā bija izvirzījusi solidaritātes prasību, kas ir pieņemams risinājums, taču rada ievērojamas papildu izmaksas.

43 Ļaujot *Marsh* iesniegt kopīgu piedāvājumu ar apdrošinātāju konsorciju, kuri neuzņemas solidāru atbildību par līguma izpildi, Komisija šim tirgus dalībniekam ļāva piedāvāt krietni zemāku cenu.

44 Šādi Komisija pārkāpa vienlīdzīgas attieksmes principu, Finanšu regulas 111. panta 5. punktu un 113. panta 1. punktu, Piemērošanas regulas 146. panta 1. un 2. punktu un 158. panta 1. un 3. punktu, kā arī specifikācijas prasības. Noslēgumā piešķirot līguma slēgšanas tiesības *Marsh*, Komisija turklāt pārkāpa Piemērošanas regulas 149. panta 1. punktu.

45 Replikā prasītāja norāda, ka, iepazīstoties ar atbildes rakstu un Komisijas izsniegtajiem nekonfidenciālajiem dokumentiem, ir uzzinājusi jaunus elementus. No tiem izrietot, ka *Marsh* īstenībā savu piedāvājumu bija iesniegusi kā starpnieks, kas ir viens pretendents, un ka Komisija un *Marsh* pēc piedāvājumu atvēršanas bija plaši apspriedušās par solidaritātes nosacījumu. Komisija šos faktus prasītajai nebija darījusi zināmus, neņemot vērā tās atkārtotos pieprasījumus. Tādējādi prasītāja varot pamatoties uz jauniem elementiem.

46 Šajā ziņā prasītāja norāda, ka *Marsh* kā viena pretendenta dalība esot acīmredzami prettiesiska un pretrunā specifikācijas prasībām. Turpinājumā Komisija, pretēji tās apgalvojumiem, esot *Marsh* piedāvājumu izskatījusi kā kopīgu piedāvājumu. Visbeidzot, tā kā *Marsh* piedāvājums varēja būt tikai kopīgs piedāvājums, tajā bija jābūt ietvertam līgumam/prokūrai, kas paredzēts uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus IV pielikumā.

47 Komisija apstrīd prasītājas nostāju, kuras pamatā esot trīs neatbilstoši uzskati: pirmkārt, uzskats, ka *Marsh* piedāvājums esot iesniegts grupējuma vai konsorcija vārdā; otrkārt, uzskats, ka šajā piedāvājumā neesot bijis ietverts līgums/prokūra, kas esot specifikācijas pārkāpums; treškārt, uzskats, ka *Marsh* piedāvātie apdrošinātāji neesot solidāri uzņēmušies līguma izpildes saistības, kurš izrietot no specifikācijas nepareizas interpretācijas un neziņas par to, kāds ir īstais *Marsh* piedāvājums, kā arī par iepirkuma procedūras norisi.

48 Attiecībā uz pirmo uzskatu Komisija norāda, ka *Marsh* iesniedza savu piedāvājumu kā viens pretendents un starpnieks, nevis kā grupējuma dalībniece vai galvenais dalībnieks un ka atbilstīgi *Marsh* līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas kā vienam pretendentam. Specifikācijā nebija noteikumu, kas starpniekam liegtu iesniegt piedāvājumu attiecībā uz publiskā iepirkuma daļu Nr. 1 kā vienam pretendentam.

49 Attiecībā uz otro uzskatu Komisija norāda, ka specifikācijas noteikumi attiecībā uz kopīgajiem piedāvājumiem, tostarp IIA anketā paredzēto līgumu/prokūru, nav piemērojami gadījumā, kad piedāvājumu iesniedz viens pretendents. *Marsh* tādējādi neesot bijis pienākums savā piedāvājumā ietvert parakstītu līgumu/prokūru, kas paredzēts attiecībā uz kopīgajiem piedāvājumiem. Savam piedāvājumam *Marsh* esot pievienojusi vairāku apdrošinātāju izdotas pilnvaras attiecībā uz līguma izpildi.

50 Attiecībā uz trešo uzskatu Komisija norāda, ka tā ir rūpīgi pārbaudījusi, kā tas izrietot no sarakstes ar *Marsh* pēc piedāvājumu atvēršanas un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas, ka *Marsh* piedāvājums pilnībā atbilst visām no specifikācijas izrietošajām saistībām, tostarp tehnisko specifikāciju 5.1. punkta prasībai līgumslēdzējam nodrošināt pilnu apdrošināšanas segumu (pilnā apmērā) bez pārtraukuma visu līguma darbības laiku, un no līguma projekta izrietošajai prasībai par līgumslēdzēju solidāro atbildību. Tā kā iepirkuma daļas Nr. 1 priekšmets ir līgumslēdzējas iestādes ēku tiešs apdrošināšanas līgums, tehniskajās specifikācijās īpaši bija paredzēts, ka neatkarīgi no piedāvājumu iesniegšanas noteikumiem katram līguma izpildē iesaistītajam apdrošinātājam līgums ir jāparaksta solidāri ar pārējiem iespējamajiem apdrošinātājiem vai starpnieku, lai nodrošinātu līgumslēdzējas iestādes apdrošinājumu pilnā apmērā.

51 Tādējādi prasītājas argumenti par cenu atšķirībām atkarībā no tā, vai tiek piedāvāta solidaritāte vai nē, neesot atbilstoši. Parakstītajā līgumā patiešām bija ietverta līgumpartneru solidaritātes klauzula, kura bija paredzēta jau pašā sākumā, *Marsh* piedāvājumā tādēļ noteikti bija jāņem vērā ar šo klauzulu saistītās izmaksas un riski, un *Marsh* piedāvājuma cenu nevienā brīdī negrozīja un nerosināja par to diskusijas.

52 Komisija norāda, ka *Marsh* savu piedāvājumu iesniedza kā viens pretendents un ka tādējādi nav runas par kopīgu piedāvājumu. *Marsh* piedāvājums tādējādi tika izskatīts kā viena pretendenta iesniegts piedāvājums. Atverot piedāvājumus, Komisija *Marsh* piedāvājumā ietverto apdrošinātāju nosaukumus nepubliskoja. Piedāvājumi tika analizēti, pamatojoties uz izslēgšanas un atlases kritērijiem, kas paredzēti paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu un saskaņā ar paredzēto procedūru. Tā kā *Marsh* piedāvājums bija viena pretendenta piedāvājums, Komisija arī rūpīgi pārbaudīja, vai *Marsh* pati atbilst atlases kritērijiem.

53 Atbildē uz repliku Komisija saistībā ar replikā izvirzīto argumentu, ka *Marsh* kā viena pretendenta dalība esot bijusi acīmredzami prettiesiska, norāda, ka tās pamatā ir šaura un kļūdaina specifikācijas interpretācija un kļūdaina Beļģijas tiesību interpretācija.

54 Tā kā specifikācijas sašaurinātas izpratnes rezultāts būtu abu piedāvājumu noraidīšana, Komisija izvēlējās plašāku izpratni, nepievēršoties starpnieka/apdrošinātāju saiknes juridiskajai formai, ja vien piedāvājumi garantē līguma izpildi. Tādēļ Komisija uzskatīja, ka gan apdrošinātāji, gan starpnieki varēja piedalīties uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus un ka nekas neliedza starpniekam konkurēt viena pretendenta statusā. Jebkādā gadījumā līguma priekšmets bija tieša apdrošināšanas līguma noslēgšana, kurš bija jāparaksta katram apdrošinātājam, kas noslēgumā parakstītajā līgumā arī tā tika izdarīts.

55 Attiecībā uz Beļģijas tiesību interpretāciju – prasītāja esot neatbilstīgi šajā lietā piemērojusi šo tiesību normas. *Marsh* nekad nesot apgalvojusi, ka līgumu ir parakstījusi viena pati, un Komisija nekad neesot izskatījusi šādu iespēju. Prasītāja ir vēlējusies kļūdaini apgalvot, ka tādēļ, ka *Marsh* bija rīkojusies kā viens pretendents, tā bija uzskatāma par apdrošinātāju, kas vēlas parakstīt līgumu. Komisijai neesot bijis iemesla uzskatīt, ka *Marsh* piedāvājums nav likumīgs. Šis piedāvājums nav nelikumīgs tādēļ, ka starpnieks nevar pamatot minimālo apdrošināto platību 100 000 m^2 apmērā. Pieprasītā informācija neizslēdza, ka var ņemt vērā apdrošināšanas līgumus, kuros paredzēta minimālā apdrošināmā platība 100 000 m^2 apmērā attiecībā uz apdrošināšanas sabiedrībām un starpniecības pakalpojumu sniegšanu par minimālo platību 100 000 m^2 apmērā attiecībā uz starpniekiem. Visbeidzot būtu loģiski, ka *Marsh* finansiālās un saimnieciskās spējas tiktu izvērtētas kā vienam pretendentam. Tieši *Marsh* šajā statusā garantēja sava piedāvājuma finansiālo ilgtspēju. Tieši šādu pieeju izmantoja prasītāja iepriekšējā apdrošināšanas līgumā. Katrā ziņā, lai izvairītos no tā, ka Komisijai jāstājas tiešās līgumattiecībās ar apdrošinātājiem, specifikācijā bija paredzēta prasība, ka apdrošinātajiem ir jāparaksta apdrošināšanas līgums.

56 Attiecībā uz apgalvojumu, ka *Marsh* piedāvājums tika izskatīts kā kopīgs piedāvājums, tiek norādīts, ka tas ir neloģisks un kļūdains. Kad Komisija, pamatojoties uz to, ka *Marsh* ir viens pretendents, veica pārbaudi atbilstoši izslēgšanas un atlases kritērijiem un kad tā piešķīra līguma slēgšanas tiesības šim pretendentam, pierādījās šis *Marsh* statuss. Komisija nesaprot, kā prasītāja var apgalvot, ka tā *Marsh* piedāvājumu ir izskatījusi kā kopīgu piedāvājumu. Prasītājas norādītie elementi arī lielā mērā nepierāda pretējo.

57 Attiecībā uz argumentu, ka *Marsh* piedāvājumā bija jāietver līguma/prokūras paraugs, kas nepieciešams kopīga piedāvājuma gadījumā, Komisija norāda, ka *Marsh* piedāvājumā parakstīts līgums/prokūra nebija jāiekļauj, jo tas bija viena pretendenta piedāvājums.

– Par dažu replikā izvirzīto argumentu pieņemamību

58 Konkrēti neceļot iebildi par nepieņemamību, Komisija tomēr uzskata, ka pēc tam, kad Komisija bija sniegusi pierādījumus tam, ka 2014. gada 27. februārī ar *Marsh* un apdrošinātājiem parakstītajā līgumā bija paredzēta apdrošinātāju solidāra atbildība, prasītājas replikā ietvertie argumenti pārsniedz sākotnējā prasībā izvirzītā vienīgā pamata, proti, pamata, kurš attiecas uz "specifikācijā paredzēto solidāro atbildību gadījumā, kad līgums tiek noslēgts ar apdrošinātāju konsorciju", robežas.

59 Ir jānorāda, ka prasītāja replikā ir izvirzījusi dažus jaunus argumentus, kuri būtībā skar *Marsh* kā viena pretendenta dalības prettiesiskumu un fakta, ka Komisija šo piedāvājumu ir izskatījusi kā kopīgu piedāvājumu, prettiesiskumu.

60 Taču, kā replikā pareizi norādījusi prasītāja un par ko Komisija nav izvirzījusi nekādus analītiskus atspēkojumus savā atbildē uz repliku, šie jaunie argumenti izriet no informācijas, kuru prasītāja ir uzzinājusi, tikai iepazīstoties ar atbildes rakstu un dokumentiem, kurus Komisija bija iesniegusi pēc Vispārējās tiesas pieprasījuma.

61 Tādējādi tikai no atbildes raksta prasītāja uzzināja, ka *Marsh* ir piedalījusies uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus nevis ar *Marsh* un sešu apdrošinātāju kopīgu piedāvājumu, bet kā starpnieks, kas ir viens pretendents, kurš piedāvā sešus apdrošinātājus. Tikai iepazīstoties ar Komisijas 2014. gada 29. septembrī iesniegtajiem dokumentiem (skat. iepriekš 31. punktu), prasītāja uzzināja par saziņu par solidaritātes jautājumu, kas notika pēc piedāvājumu atvēršanas starp Komisiju un *Marsh*, bet vēlāk starp Komisiju, *Marsh* un *AIG*.

62 Tādēļ, ciktāl Komisijas apsvērumi ir interpretējami kā atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 84. panta 1. punktam izvirzīta iebilde par nepieņemamību pret jaunajiem argumentiem, kurus prasītāja izvirzījusi replikā, šī iebilde par nepieņemamību ir nepamatota.

– Par *Marsh* kā viena pretendenta dalības uzaicinājumā iesniegt piedāvājumu prettiesiskumu

63 Pirmkārt, atbilstoši Finanšu regulas 102. panta 1. punktam visos no Savienības līdzekļiem pilnībā vai daļēji finansētajos finanšu tirgos ir jāievēro vienlīdzīgas attieksmes princips un saskaņā ar Piemērošanas regulas 146. panta 1. punktu līgumslēdzējām iestādēm ir jānosaka skaidri un nediskriminējoši atlases kritēriji. Otrkārt, saskaņā ar Finanšu regulas 102. panta 2. punktu par visiem publiskā iepirkuma līgumiem rīko iespējami plašāko iepirkuma konkursu un atbilstoši šīs pašas regulas 111. panta 1., 4. un 5. punktam piedāvājumu iesniegšanas nosacījumiem ir jābūt tādiem, kas nodrošina patiesu konkurenci, katrs piedāvājums, kas neatbilst nosacījumiem, ir jānoraida un visi piedāvājumi, kuri atbilst nosacījumiem, jāizvērtē, pamatojoties uz kritērijiem, kuri noteikti dokumentos par uzaicinājumu uz konkursu. Visbeidzot, šīs pašas regulas 113. panta 1. punktā ir noteikts, ka kredītrīkotājs izlemj, kam jāpiešķir līgums saskaņā ar atlases un piešķiršanas kritērijiem, kas ir iepriekš noteikti dokumentos, kuri attiecas uz uzaicinājumu uz konkursiem, ievērojot publisko iepirkumu jomas tiesību normas.

64 Princips par vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem, kura mērķis ir sekmēt pienācīgas un efektīvas konkurences izveidošanos starp uzņēmumiem, kas piedalās publiskā iepirkuma procedūrā, paredz, ka visiem pretendentiem ir vienādas iespējas, izstrādājot sava piedāvājuma noteikumus, un tādējādi nozīmē, ka visu konkurentu piedāvājumiem ir jāpiemēro vienādi nosacījumi (spriedumi, 2002. gada 12. decembris, *Universale-Bau* u.c., C-470/99, Krājums, EU:C:2002:746, 93. punkts, un 2008. gada 12. marts, *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, T-345/03, Krājums, EU:T:2008:67, 143. punkts).

65 Tātad pretendentiem ir jābūt vienlīdzīgiem gan tad, kad tie sagatavo savus piedāvājumus, gan arī tad, kad tos izvērtē līgumslēdzēja iestāde (šajā ziņā skat. spriedumu, 2001. gada 18. oktobris, *SIAC Construction*, C-19/00, Krājums, EU:C:2001:553, 34. punkts un tajā minētā judikatūra). Līgumslēdzējai iestādei katrā konkursa procedūras posmā ir jānodrošina vienlīdzīga attieksme un līdz ar to vienlīdzīgas iespējas visiem pretendentiem (šajā ziņā skat. spriedumus, 2004. gada 29. aprīlis, Komisija/*CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, Krājums, EU:C:2004:236, 108. punkts; 2000. gada 24. februāris, *ADT Projekt*/Komisija, T-145/98, Krājums, EU:T:2000:54, 164. punkts; 2005. gada 17. marts, *AFCon Management Consultants* u.c./Komisija, T-160/03, Krājums, EU:T:2005:107, 75. punkts, un 2012. gada 22. maijs, *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, T-17/09, EU:T:2012:243, 65. punkts).

66 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāpārbauda vienīgā atcelšanas pamata pirmā daļa, kas saistīta ar *Marsh* kā viena pretendenta dalības konkursā prettiesiskumu.

67 Attiecībā uz – atbilstoši paziņojuma par paredzamo publisko iepirkumu noteikumiem – iespēju starpniekam tajā piedalīties kā vienam pretendentam, jānorāda, ka minētais teksts ir pretrunā šādai iespējai.

68 Pirmkārt, termins "starpnieks" faktiski ir lietots tikai dažos paziņojuma par paredzamo publisko iepirkumu teikumos (paziņojuma III.2.3. nodaļā par tehnisko spēju, uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus pielikumā par tehniskajām specifikācijām kā dalības nosacījums un sadaļās par sniedzamo apstiprinājumu informāciju). Šie teikumi vismaz ir kopēji attiecībā uz viena pretendenta un kopīgi iesniegtiem piedāvājumiem.

69 Bez teikumiem, kas ir kopēji attiecībā uz viena pretendenta un kopīgi iesniegtiem piedāvājumiem, termins "starpnieks" konkrēti ir izmantots tikai kopīgo piedāvājumu kontekstā (tehnisko specifikāciju 5.1. punkts par apdrošināšanas līguma parakstīšanu, anketā par kopīgajiem piedāvājumiem uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus IV pielikumā un šajā pašā pielikumā ietvertajā līguma/prokūras paraugā).

70 Tādējādi, lai arī uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā formulējums attiecībā uz piedāvājumiem, ko iesniedzis viens pretendents, jēdziens "starpnieks" skaidri nav izslēgts, taču tajā tas arī nav paredzēts. Šī jēdziena izmantošana tajās uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu daļās, kas kopējas viena pretendenta un kopīgiem piedāvājumiem, šķiet, ir vairāk izskaidrojama ar apstākli, ka starpnieks ir skaidri paredzēts kā pretendents kopīga piedāvājuma ietvaros, nekā ar apstākli, ka tas var būt viens pretendents.

71 Otrkārt, Komisijas apgalvojums, ka neviena specifikācijas norma nav pretrunā tam, ka starpnieks var iesniegt piedāvājumu attiecībā uz daļu Nr. 1 kā viens pretendents, ir pamatoti apšaubāms.

72 Vispirms no uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus 5. punkta ar nosaukumu "Iesniegto piedāvājumu virzība" pirmā ievilkuma izriet, ka "šis uzaicinājums iesniegt piedāvājumus nerada nekādas saistības Komisijai" un ka "[tās] rodas tikai pēc līguma parakstīšanas ar konkursa uzvarētāju". Tāpat arī apstrīdētā lēmuma trešās lappuses pirmajā punktā ir izmantota frāze "gadījumā, kad līgumu ar konkursa uzvarētāju nevar noslēgt".

73 Šajā lietā un kā izriet no lietas materiāliem un Komisijas pašas atzītā, "konkursa uzvarētājs" ir tikai *Marsh*, izslēdzot jebkuru citu personu.

74 Kā Komisija pati uzsvērusi 2013. gada 18. decembra un 2014. gada 12. februāra sarakstē ar *Marsh*, starpnieks nevar būt pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma – par kuru ir šī lieta – vienīgais parakstītājs.

75 Turpinot – atbilstoši tehniskās specifikācijas 5.1. pantam gadījumā, kad līgums ir jāparaksta ar vairākiem solidāri atbildīgiem apdrošinātājiem, ir paredzēti tikai trīs piedāvājumu iesniegšanas gadījumi, no kuriem tikai vienā ir minēts starpnieks. Pēdējā minētā situācija ir aprakstīta kā "gadījumi, kad piedāvājumu iesnieguši vairāki solidāri apdrošinātāji, kuri rīkojas kā konsorcijs un kuru(-s) pārstāv starpnieks". Tādējādi starpnieka dalība ir paredzēta tikai kopīgos piedāvājumos.

76 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jāsecina, ka, pretēji Komisijas argumentiem, no specifikācijas teksta izriet, ka ne tikai nav paredzēta situācija, ka starpnieks var iesniegt piedāvājumu kā viens pretendents, bet varētu pat uzskatīt, ka šāda situācija ir izslēgta.

77 Tomēr arī Komisija pati piekrīt, ka situācija, kad piedāvājumu iesniedz starpnieks kā viens pretendents, specifikācijā formāli tik tiešām nav paredzēta. Katrā ziņā tā norāda, ka, vēlēdamās atvērt tirgu pēc iespējas plašai konkurencei, tā uzskatīja, ka specifikācija nav jāinterpretē tādējādi, ka būtu jāizslēdz piedāvājums, ko iesniedzis starpnieks kā viens pretendents, kurš turklāt saņēmis vairāku apdrošinātāju pilnvarojumus, kuri apņēmušies parakstīt un izpildīt līgumu, ja tiktu piešķirtas tā slēgšanas tiesības. Tā šajā ziņā arī esot ņēmusi vērā Piemērošanas regulas 121. panta 5. punkta otro daļu.

78 Attiecībā uz atsauci uz Piemērošanas regulas 121. panta 5. punkta otro daļu ir jānorāda, ka šī norma ir piemērojama gadījumos, kad piedāvājumu ir iesniedzis tirgus dalībnieku grupējums. Šajā normā ir norādīts, ka līgumslēdzēja iestāde nevar prasīt konkrētu juridisku formu attiecībā uz šo grupējumu. Tomēr šajā lietā nav runas par piedāvājumu, ko iesniedzis tirgus dalībnieku grupējums, bet gan starpnieks kā viens pretendents, kas ir vienīgais konkursa uzvarētājs.

79 Attiecībā uz Komisijas izmantoto specifikācijas interpretāciju, atbilstoši kurai starpnieks kā viens pretendents nav izslēgts, jānorāda, ka tai ir pretrunā ne vien minētās specifikācijas normas, bet arī tās sistēma.

80 Realitātē situācijai, kad piedāvājumu iesniedz starpnieks kā viens pretendents, ir atšķirīga ietekme uz piedāvājuma atbilstīguma novērtēšanu, salīdzinot ar situāciju, kad piedāvājumu iesniedz viena apdrošināšanas sabiedrība, kas rīkojas kā viens pretendents. Taču abos gadījumos līgumslēdzējai iestādei ir jānodrošina, lai piedāvājums atbilstu specifikācijai. Līdz ar to līgumslēdzējai iestādei ir jāspēj pašai veikt šo uzdevumu.

81 No uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus 3.4. punkta izriet, ka piedāvājumu izvērtēšana notiek trijos posmos un ka vienīgi tie piedāvājumi, kuri atbilst katra attiecīgā posma prasībām, tiek pieņemti nākamā posma pārbaudei. Pirmais un otrais posms ir paredzēti, lai veiktu pārbaudi atbilstoši attiecīgi pretendentu izslēgšanas un atlases kritērijiem. Piedāvājumu izvērtēšana un līguma slēgšanas tiesību piešķiršana notiek trešajā posmā.

82 Attiecībā, konkrētāk, uz otro posmu, kad tiek izvērtēta atbilstība atlases kritērijiem, no uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus 3.4.2. punkta izriet, ka izvērtēšanas komiteja pārbauda, vai pretendentiem ir pietiekamas saimnieciskās un finansiālās spējas, no vienas puses, un tehniskās spējas, no otras puses. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka aizstāvības rakstā Komisija ir skaidri norādījusi, ka tā ir rūpīgi pārbaudījusi *Marsh* pašas atbilstību uzaicinājumā iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā noteiktajiem atlases kritērijiem, kā tas šķiet arī izrietam no 2014. gada 13. janvārī veiktās piedāvājumu izvērtēšanas protokola pielikumā ietvertās atlases kritēriju vērtējuma tabulas.

83 Attiecībā uz ekonomisko un finansiālo iespēju izvērtēšanu ir jānorāda, ka kopīga piedāvājuma gadījumā uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus IV pielikuma 4. nodaļas noteikumos ir norādīts, ka informācija ir jāsniedz katram dalībniekam individuāli.

84 Šī prasība ļauj pārliecināties par to apdrošināšanas sabiedrību stabilitāti, kuras galu galā veiks riska apdrošināšanu. Šīs prasības dēļ starpniekam – kas skaidri norādīts kā potenciālais pretendents kopīga piedāvājuma ietvaros – nav iespējams sniegt informāciju tikai vienīgi par savām ekonomiskajām un finansiālajām iespējām. Faktiski ir jāizvairās no tā, ka izvērtēšanas komiteja koncentrētos tikai uz tāda starpnieka stabilitāti, kurš [pats] nesniedz riska apdrošināšanu.

85 Savukārt gadījumā, kad piedāvājumu iesniedzis viens pretendents, tajās pašās uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus IV pielikuma 4. nodaļas normās ir tikai norādīts, ka izvērtējums attiecas uz pretendenta ekonomisko un finansiālo spēju. Gadījumā (uz ko uzstāj Komisija), kad starpnieks tiek pieņemts kā viens pretendents, tas ļautu – kā tas noticis šajā lietā – aprobežot izvērtēšanu ar informāciju vienīgi par šo starpnieku. To apdrošināšanas sabiedrību finansiālā stabilitāte, kurām vēlāk konkrēti būs jāuzņemas riska apdrošināšana, *de jure* piedāvājuma izvērtējumā neietilpst.

86 Šo konstatējumu neatspēko arī Piemērošanas regulas 147. panta 3. punkts. Atbilstoši šai normai tirgus dalībnieks vajadzības gadījumā un konkrētam līgumam var izmantot citu vienību spējas neatkarīgi no to saikņu juridiskā rakstura, kādas šim uzņēmējam ir ar šīm vienībām, un šādā gadījumā tam jāpierāda līgumslēdzējai iestādei, ka viņa rīcībā būs resursi, kas vajadzīgi, lai izpildītu līgumu, piemēram, uzrādot šo vienību apņemšanos nodot resursus uzņēmēja rīcībā. Šī norma ir piemērojama tikai tad, ja pretendents vēlas izmantot citu vienību resursus.

87 Šajā lietā Komisija ir skaidri norādījusi, ka atlases kritēriju pārbaude, tostarp ekonomiskās un finansiālās spējas pārbaude, tika veikta tikai attiecībā uz *Marsh* situāciju.

88 Šī norāde, ko apstiprina lietas materiāli, jau skaidri tika pausta pagaidu noregulējuma tiesvedībā (šajā ziņā skat. rīkojumu *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija, minēts 33. punktā, EU:T:2014:1024, 72. punkts), un šajā aspektā tā nav apstrīdēta Komisijas uzsāktajā apelācijas tiesvedībā (skat. iepriekš 36. punkta beigu daļu) un izskatīta rīkojumā Komisija/*Vanbreda Risk & Benefits*, minēts 39. punktā (EU:C:2015:275). Tādējādi Komisija apstiprināja, ka ir pārbaudītas tikai *Marsh* ekonomiskās un finansiālās spējas, bet ne to pilnvarojušo apdrošināšanas sabiedrību spējas. Tā norādīja, ka ar šo uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā tā ir vēlējusies noslēgt līgumu ar apdrošinātājiem, tomēr nepārbaudot to ekonomiskās un finansiālās spējas. Šāda pieeja ataino apzinātu izvēli neveikt ekonomisku pārbaudi, neprasot pierādījumus šajā ziņā, bet gan pieņemt vairāk juridisku nostāju, jo tiek prasīts, lai pretendents apņemas izpildīt šo kritēriju.

89 Atbildē uz repliku šajā tiesvedībā Komisija atkārtoti apstiprināja, ka uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu procedūrā tika pārbaudītas tikai *Marsh*, nevis tās piedāvāto apdrošinātāju ekonomiskās un finansiālās spējas.

90 Tomēr jānorāda, ka šī Komisijas pieeja un sniegtie paskaidrojumi ir pretrunā specifikācijas tekstam un loģikai. Kopīgo piedāvājumu ietvaros, kad starpnieka dalība ir skaidri paredzēta, specifikācijā ir noteikta prasība iesniegt dokumentus, kas apliecina katra atsevišķā dalībnieka, tostarp kopīgajā piedāvājumā ietverto apdrošināšanas sabiedrību, ekonomiskās un finansiālās spējas. Ja Komisijas sākotnējā vēlme patiešām būtu bijusi aprobežoties ar starpnieku ekonomiskās un finansiālās spējas izvērtēšanu, tā attiecībā uz kopīgu piedāvājumu, kas iesniegts ar starpnieka palīdzību, nebūtu izvirzījusi prasību par dokumentiem par katra atsevišķā dalībnieka ekonomiskajam un finansiālajām spējām. Turklāt, ja apdrošināšanas sabiedrība iesniegtu piedāvājumu kā viens pretendents, tās ekonomiskās un finansiālās spējas tiktu pārbaudītas. Tādējādi sabiedrības, kas apdrošina risku, ekonomiskā un finansiālā spēja netiek pārbaudīta tikai tad, ja piedāvājumu kā viens pretendents ir iesniedzis starpnieks. Tādējādi nav ievērota nedz sistēmas struktūras kopumā, nedz vienlīdzīga attieksme pret pretendentiem.

91 Visbeidzot, ņemot vērā uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu tekstu (skat. uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā II.1.5. punktu, tehnisko specifikāciju 2. punktu un pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma projekta I.1.1. punktu), šī uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā mērķis bija noslēgt apdrošināšanas līgumu. 2013. gada 18. decembra vēstulē Komisija apliecināja, ka runa ir par tiešu apdrošināšanas līgumu. Ir jāatzīst, ka, lai arī Komisija rīkojās ar šādu mērķi, tā aprobežojās vienīgi ar *Marsh* ekonomisko un finansiālo spēju pārbaudi, nepārbaudot tās piedāvātos apdrošinātājus šajā aspektā. Lai arī šādu pieeju var izskaidrot paziņojuma par paredzamo publiskā iepirkuma procedūru, kas organizēta ar mērķi noslēgt starpniecības līgumu, ietvaros, tā tomēr nav atbilstoša publiskā iepirkuma procedūrai saistībā ar apdrošināšanas līgumu, īpaši ņemot vērā Savienības finansiālo interešu aizsardzību, kas ir Finanšu regulas mērķis.

92 Attiecībā uz Komisijas apsvērumiem par pieeju, kuru tā bija izmantojusi uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus pirms šajā lietā aplūkojamā uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus apdrošināšanas līguma noslēgšanai, jānorāda, ka tā nav attiecināma uz apstrīdētā lēmuma likumības izvērtēšanu.

93 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka atļauja starpniekam piedalīties uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus kā vienam pretendentam ir pretrunā gan uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus noteikumiem, gan ar to īstenotās sistēmas struktūrai. Komisijas argumenti par to, ka tā šajā lietā apskatāmajā uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus ir vēlējusies panākt augstu konkurences līmeni, nekādi nepamato uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus noteikumu neievērošanu.

94 Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka viens no uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus būtiskajiem nosacījumiem bija apdrošinātāju apņemšanās nodrošināt, ka līgumslēdzēja iestāde ir ar pilnu segumu apdrošināta pret specifikācijā norādītajiem riskiem.

95 Komisija norāda, ka – tāsprāt, pieņemamā – gadījumā, kad piedāvājumu kā viens pretendents iesniedzis starpnieks, pēdējam minētajam būtu jāorganizē līguma izpildes praktiskā puse. Šī pieeja nozīmētu, ka Komisijai ir jāpārbauda, vai iepriekš 94. punktā minētais nosacījums par apdrošināšanas segumu ir izpildīts, šo pārbaudi attiecinot tikai uz rezultātu, nevis veidu, kādā tas panākts.

96 Šajā lietā, iesniedzot savu piedāvājumu, *Marsh* piedāvāja risku sadali apdrošināšanas sabiedrību starpā, lai panāktu risku segumu pilnā apmērā. Ar 2014. gada 14. februāra vēstuli *Marsh* informēja Komisiju, ka viens no apdrošinātājiem, kuram jāpiedalās tās piedāvājumā, proti, *AIG*, ir atteicies parakstīt līgumu. Pēc šīs atkāpšanās *Marsh* piedāvāja jaunu riska sadales veidu, negrozot izvēlētā piedāvājuma galīgo cenu, kas nozīmēja, ka *AIG* dalības daļas pārņemšanas rezultātā, no vienas puses, tika palielinātas atlikušo apdrošināšanas sabiedrību daļas un, no otras puses, šī daļa tika piešķirta divām jaunām apdrošināšanas sabiedrībām, kuras nebija iekļautas sākotnējā *Marsh* piedāvājumā.

97 Līdz ar to brīdī, kad *Marsh* bija, pirmkārt, jāvienojas no jauna ar to pilnvarojušajām apdrošināšanas sabiedrībām par to daļas palielināšanu un, otrkārt, jāvienojas par abu jauno apdrošināšanas sabiedrību dalību, bija zināms ne vien konkurējošais piedāvājums, bet arī iegūta skaidrība par to, ka līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas *Marsh*. Taču, ja laikā, kad tika izstrādāts sākotnējais piedāvājums un tādējādi nezinot, ka līguma slēgšanas tiesības tiks piešķirtas, *Marsh* pilnvarojušajām apdrošināšanas sabiedrībām būtu bijis jārēķinās ar lielākām dalības daļām, kas nozīmē lielāku risku uzņemšanos, tās visticamāk, ņemot vērā visas ekonomiskās varbūtības, būtu kā pretizpildījumu pieprasījušas to atlīdzības palielināšanu. Līdz ar to varētu palielināties piedāvājuma cena. Tādā pašā veidā vienošanās, ka dalības piedāvājumā daļu pārņem divi jauni apdrošinātāji, brīdī, kad nebija zināma nedz konkurentu piedāvājuma cena, nedz bija skaidrība par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, varētu radīt citādu rezultātu, kas potenciāli varētu paaugstināt *Marsh* piedāvājuma kopējo cenu. Tomēr šajā lietā abas jaunās apdrošināšanas sabiedrības varēja konkrēti uzzināt maksimālo atlīdzību, kuru tās varētu saņemt, piekrītot *Marsh* piedāvājumam.

98 Tādējādi, lai arī izvēlētā piedāvājuma cena Komisijai faktiski netika mainīta, tomēr neapšaubāmi tika grozīti vienošanās nosacījumi starp pretendentu un apdrošināšanas sabiedrībām.

99 No iepriekš izklāstītā izriet, ka, ļaujot uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus piedalīties apdrošināšanas sabiedrību pilnvarotam starpniekam, kas rīkojas kā viens pretendents, pirmkārt, tiek radīta ilūzija par to, ka izvērtēšanas komiteja pārbauda viena piedāvājuma kvalitātes attiecībā pret specifikācijā izvirzītajiem nosacījumiem, otrkārt, minētajam starpniekam tiek ļauts attiecīgā gadījumā izmantot konkurences priekšrocību attiecībā pret pārējiem pretendentiem un, treškārt, tiek radīta nevienlīdzīga attieksme par labu starpniekam, kas rīkojas kā viens pretendents, salīdzinājumā it īpaši ar konkurentu, kurš ar vairākiem apdrošinātājiem iesniedzis kopīgu piedāvājumu.

100 Specifikācijas interpretācija, kādu izmanto Komisija, atbilstoši kurai starpnieks kā viens pretendents nav izslēgts, tādējādi ir pretrunā ne vien minētās specifikācijas normām, bet arī tās sistēmas struktūrai. Tādēļ prasītāja ir pamatoti uzskatījusi, ka *Marsh* dalība uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus kā starpniekam, kas rīkojas kā viens pretendents, ir nelikumīga.

101 Papildus šim konstatējumam, kas saistīts ar uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu noteikumiem un loģiku, ir jāpārbauda, vai šajā gadījumā, kā savā replikā norādījusi prasītāja, Komisija turklāt nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, pēc piedāvājumu atvēršanas apspriežoties ar *Marsh*.

– Par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, Komisijai pēc piedāvājumu atvēršanas apspriežoties ar *Marsh*

102 No iepriekš 64. un 65. punktā minētās judikatūras izriet, ka līgumslēdzējai iestādei pret visiem pretendentiem ir jāpiemēro vienlīdzīga attieksme un ka tai šajā nolūkā ir jāpārbauda piedāvājumu atbilstība publiskā iepirkuma noteikumiem. Līgumslēdzēja iestāde nevar pieņemt piedāvājumu un parakstīt līgumus, ja tai ir vai tai vajadzēja būt pamatotiem iemesliem uzskatīt, ka piedāvājums, kuru tā pārbauda vai kuru tā jau ir izvēlējusies, neatbilst publiskā iepirkuma prasībām.

103 Šajā ziņā ir jāpārbauda saziņa starp *Marsh* un Komisiju, kas izriet no lietas materiāliem, un īpaši elementi, kurus Komisija sniedza 2014. gada 11. septembra procesa organizatorisko pasākumu ietvaros.

104 2013. gada 25. oktobrī *Marsh* kā starpnieks, kas rīkojas kā viens pretendents, iesniedza savu piedāvājumu Komisijai.

105 Šajā piedāvājumā bija ietvertas sešu apdrošinātāju pašdeklarācijas, kurās katrs apdrošinātājs apliecināja savu piekrišanu *Marsh* piedāvājumam, norādīja savu saistību daļu apdrošināšanas riska segšanā attiecībā uz šo publisko iepirkumu un norādīja, ka "attiecībā uz savu dalības daļu" atbilst visiem iepirkuma specifikācijas noteikumiem. Vienā no šīm deklarācijām – kuru bija sniegusi *AIG* – bija ietverta šāda piezīme rokrakstā:

"Izņemot solidaritātes klauzulu [..]. Mēs šai klauzulai nepiekrītam" ["except concerning the solidarity clause (annexe IV, p. 9, point 1). We do not accept this clause"].

106 Sava piedāvājuma tehniskajā daļā *Marsh* norādīja, ka, tā kā tā pati (starpnieks pretendents) un apdrošinātāji, kurus tā piedāvā, "nav apvienoti grupējumā apakšuzņēmuma attiecībās, noteiktas [uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus] IV pielikuma normas par apdrošinātāju kopīgu un solidāru atbildību [neesot] piemērojamas šim publiskajam iepirkumam".

107 Ar 2013. gada 13. novembra faksa vēstuli Komisija apliecināja, ka ir saņēmusi *Marsh* piedāvājumu. Šajā faksa vēstulē Komisija nebija ietvērusi nekādas piezīmes vai pieprasījumus attiecībā uz dokumentiem un piezīmēm *Marsh* piedāvājumā par apdrošinātāju saistību raksturu.

108 Komisija tikai norādīja *Marsh*, ka tās piedāvājumam (attiecībā uz citiem aspektiem) nav pievienoti visi vajadzīgie dokumenti un informācija (tehniskā spēja, agrākās atsauksmes par apdrošināšanu un apdrošinātās platības). *Marsh* pieprasīto informāciju iesniedza ar 2013. gada 15. un 18. novembra faksa vēstulēm.

109 Ar 2013. gada 27. novembra faksa vēstuli Komisija norādīja *Marsh*, ka tās piedāvājumam nepieciešams informācijas papildinājums.

110 Šajā faksa vēstulē Komisija norādīja, ka "līgumslēdzēja iestāde apzinās, ka uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus IV pielikuma 3. [nodaļa] nav piemērojama, jo [šis neesot] kopīgs piedāvājums, nedz arī par uzņēmumu grupas iesniegts piedāvājums".

111 Komisija norādīja, ka līgumslēdzēja iestāde ir rakstveidā fiksējusi, ka *Marsh* piedāvājums ir par garantēto risku segumu pilnā apmērā, bet ka ir atklājusies nesakritība attiecībā uz divu apdrošinātāju attiecīgajām daļām. Šīs nesakritības novēršanai Komisija lūdza *Marsh* iesniegt izlabotas pilnvaras, kuras parakstījuši visi apdrošinātāji, tajās ietverot katra dalības apmēru.

112 Saistībā ar šiem labojumiem – un konkrētāk uz šo lietu attiecināmā veidā – Komisija lūdza *Marsh* "apstiprināt, ka apdrošināšanas risku segums ir pilnā apmērā atbilstoši visu piedāvājumā iesaistīto apdrošinātāju solidārai atbildībai un atbilstoši pamatlīguma projekta 1. lappuses pēdējam punktam".

113 Ar 2013. gada 28. novembra faksa vēstuli *Marsh* atbildēja, ka vēlas, "lai tiktu precizēts, kas līguma projektā tiek domāts *ar visu piedāvājumā iesaistīto apdrošinātāju solidāru atbildību*" (slīpinājumu pievienojusi *Marsh*).

114 *Marsh* norādīja, ka, "ņemot vērā praksi, kāda ir piedāvājumos ar galveno apdrošinātāju un līdzapdrošinātājiem, [tā] šo jēdzienu izprot tādējādi, ka visi attiecīgie līdzapdrošinātāji pilnvaro galveno apdrošinātāju rīkoties to vārdā visos ar šo līgumu saistītajos darījumos". *Marsh* norādīja, ka "tas ietver tostarp deklarācijas, grozījumus, paziņojumus par apdrošināšanas gadījumu, sarunas, kaitējuma izlabošanu un atlīdzināšanu un ar to saistītās izmaksas, jebkādas darbības tiesībsargājošās iestādēs un jebkādas suborgācijas tiesības un pārsūdzības tiesības" un ka "ir uzskatāms, ka visi līdzapdrošinātāji automātiski un galīgi pilda visus galvenā apdrošinātāja pieņemtos lēmumus vai pasākumus, tādējādi dodot visu līgumā ietverto apdrošinātāju vienbalsīgu piekrišanu". *Marsh* tādēļ lūdza Komisijai apstiprināt, vai šāda izpratne ir pareiza.

115 Ar 2013. gada 2. decembra faksa vēstuli Komisija norādīja, ka tā "vēlas sniegt šādus precizējumus uz [*Marsh*] uzdotajiem jautājumiem", un tie bija šādi:

"Vispirms ir jāatgādina, ka nākamajam līgumslēdzējam būs saistošs pienākums sasniegt rezultātu, kurš izpaužas kā apdrošināšana atbilstoši specifikācijas noteikumiem (segums pilnā apmērā) bez pārtraukuma visu līguma darbības laiku.

Šajā ziņā pretendentam ir jāorganizē līguma izpildes praktiskā puse, kas varētu tostarp ietvert jūsu vēstulē aprakstītos līdzekļus.

Attiecībā uz solidaritātes jēdzienu es vēlētos norādīt tehnisko specifikāciju 5.1. punktā ietverto definīciju (skat. turpmāk).

Kā iespējams konstatēt, šajā normā nav īpašu prasību par to, kā galvenajiem apdrošinātajiem, starpniekiem vai līdzapdrošinātājiem būtu jāorganizē un jāvada līguma izpilde.

"***5.1 Vispārīgie noteikumi*** *Līguma izpilde sākas līguma spēkā stāšanās datumā atbilstoši līguma projekta 1.2.1. pantam. Ja piedāvājumu iesnieguši vairāki solidāri apdrošinātāji, kas apvienojušies konsorcijā, vai vairāki apdrošinātāji, kas apvienojušies konsorcijā un kurus pārstāv galvenais solidārais apdrošinātājs, līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā līgumu paraksta katrs no šiem apdrošinātājiem. Šādā gadījumā pretendents nodrošina, ka līgumslēdzēja iestāde ir apdrošināta pilnībā (segums pilnā apmērā) bez pārtraukuma visu līguma darbības laiku; ja pretendents ir galvenais apdrošinātājs, tas ir kontaktpersona līgumslēdzējai iestādei un līguma izpildes vadītājam līguma darbības laikā.* ***Gadījumā, kad piedāvājumu ir iesnieguši vairāki solidāri apdrošinātāji, kuri ietilpst konsorcijā, kurus pārstāv starpnieks, līgumu kopīgi paraksta katrs apdrošinātājs un starpnieks****. Šādā gadījumā apdrošinātājs vai apdrošinātāji nodrošina, ka līgumslēdzēja iestāde ir pilnībā apdrošināta (segums pilnā apmērā) bez pārtraukumiem visu līguma darbības laiku. Šādā gadījumā starpnieks ir kontaktpersona līgumslēdzējai iestādei un līguma izpildes vadītājam līguma darbības laikā. Starpniekam atlīdzību tieši izmaksā apdrošinātājs vai apdrošinātāji. Starpnieks var iekasēt prēmijas un nodarboties ar starpniecību apdrošināšanas gadījumu atlīdzināšanā.*"

Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, es jūs lūdzu apstiprināt, ka tiks ievērota solidaritātes klauzula, kas izklāstīta turpmāk tekstā un pamatlīguma pirmajā lappusē" (izcēlumu un slīpinājumu pievienojusi Komisija).

116 Ar 2013. gada 6. decembra vēstuli *Marsh* norādīja, ka tā "šobrīd joprojām [..] nav pārliecināta, vai ir pareizi izpratusi saistības, kuras [Komisija] tai lūdz uzņemties" attiecībā uz apdrošinātāju solidāro atbildību.

117 *Marsh* piebilda, ka "jautājums bija pārāk svarīgs, lai neveltītu pietiekamu laiku pilnīgai izpratnei – no abiem skatpunktiem – par līguma noteikumiem, kuri [tai būs] jāizpilda". *Marsh* lūdza rīkot sanāksmi, lai "pārrunātu šīs solidaritātes savstarpējo izpratni", norādot, ka šai sanāksmei "nekavējoties sekos [tās] galīgā atbilde [..] par šīm saistībām un tā tai ļautu nešaubīgi noskaidrot jēdzienus, kuri pašlaik [to] kavē sniegt atbildi [Komisijai]".

118 *Marsh* turpinājumā izklāstīja šādus apsvērumus:

"Atgādināsim, kā tika precizēts mūsu 2013. gada 28. novembra pieprasījumā, ka *Marsh* savu piedāvājumu ir iesniegusi kā starpnieks, bez grupējuma, konsorcija un ne kā kopīgu piedāvājumu ar vienu vai vairākiem apdrošinātājiem (kuri paši nav apvienojušies grupējumā). Šis princips, kas tika atzīts jūsu 2013. gada 27. novembra faksa vēstulē, nav atrodams līguma izpildes noteikumu 5.1. pantā, uz kuru jūs atsaucaties savā pēdējā faksa vēstulē (neviens no abiem aprakstītajiem gadījumiem realitātē neatbilst mūsu piedāvājumam), taču šajā uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus drīkst piedalīties kā apdrošinātāji tā starpnieki.

Lai *Marsh* varētu iesniegt piedāvājumu kā starpnieks, kas rīkojas kā viens pretendents, kuru atbalsta apdrošinātāju apņemšanās segt riskus pilnā apmērā, nav nepieciešams un, mūsuprāt, tas arī nav grupējums 5.1. panta izpratnē, jo tam ir nepieciešams visu grupējuma dalībnieku piedāvājums, kuri tādējādi visi kopā kļūst par pretendentiem ar solidāru saistību palīdzību.

Mūsuprāt, šim sadalījumam ir ietekme uz to, vai ir jāapstiprina apdrošinātāju solidaritātes apņemšanās vai nē.

Turklāt mēs uzskatām, ka būtu labāk noskaidrot, vai *Marsh*, kas ir viens pretendents, ir uzskatāms par (vienu?) līgumslēdzēju, apzinoties, ka līgumslēdzēja definīcijā ir atsauce uz "apdrošināšanas sabiedrību vai uzņēmumu, ar kuru ir parakstīts apdrošināšanas līgums [..]". Vai pretējā gadījumā jūs uzskatītu, ka (viens) pretendents nav pat līgumslēdzējs (jo tas ir starpnieks), kas juridiski šķiet vairāk kā sarežģīti?

Visbeidzot, atgriežoties pie šī solidārās atbildības jēdziena, kas tieši ar to ir domāts, ņemot vērā, ka, piemēram, atbilstoši 1979. gada Kontroles likuma (ar grozījumiem) (Eiropas direktīvu transponēšana) 47. pantam, [*Financial Services and Markets Authority*] jebkādā gadījumā var veikt reorganizācijas pasākumus, kuri ietekmē trešo personu (apdrošinātāja kreditoru) tiesības. Ņemot vērā Beļģijas apdrošināšanas sabiedrības finansiālo situāciju, [*Financial Services and Markets Authority*] varētu veikt reorganizācijas pasākumus, kuri ietekmē solidaritātes saistības, piemēram, tādēļ, ka solidaritātes saistības varētu apdraudēt apdrošinātāja paša pamatsaistību izpildi."

119 Ar 2013. gada 18. decembra faksa vēstuli Komisija atbildēja, ka sanāksmi nav paredzēts rīkot, jo šāda veida kontaktēšanās nav pieļaujama, un norādīja, ka "attiecībā uz [*Marsh*] jautājumiem par solidāro atbildību [..] [tā var] sniegt šādus paskaidrojumus":

"Ir jāatgādina, ka šī uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus mērķis ir noslēgt apdrošināšanas līgumus attiecībā uz katru publiskā iepirkuma daļu atbilstoši konkursa dokumentiem. Runa ir par tiešiem apdrošināšanas līgumiem, kuriem jāattiecas uz līgumslēdzēju iestāžu aktīviem vai saistībām, sākot no to parakstīšanas brīža, pēc tam neparakstot apdrošināšanas polisi. Šajā ziņā tehnisko specifikāciju 5.1. pantā ir paredzēts, ka "līguma izpilde sākas līguma spēkā stāšanās datumā, atbilstoši līguma projekta 1.2.1. pantam".

Liekot starpniekam līgumu parakstīt vienam pašam savā vārdā, bez apdrošināšanas sabiedrību solidāras atbildības, tiktu pārsniegts saistību apmērs, kādu starpnieks likumīgi drīkst uzņemties. Šī iemesla dēļ šāda situācija konkursa dokumentācijā nav paredzēta.

Tādēļ uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus dokumentos bija paredzēts, ka līgumi obligāti jāparaksta apdrošināšanas sabiedrībām un attiecīgā gadījumā starpniekam atbilstoši tehnisko specifikāciju 5.1. panta noteikumiem. Šādā gadījumā līgumslēdzēju atbildība ir solidārā atbildība, kas paredzēta specifikācijai pievienotajā līguma paraugā.

Kā norādīts iepriekš mūsu 2013. gada 27. novembra faksa vēstulē, pretendentam ir jāorganizē līguma izpildes praktiskā puse, kā arī atbildības sadalījums starp apdrošināšanas sabiedrībām, lai nodrošinātu pareizu līguma izpildi. Tādējādi nākamajam(-iem) līgumslēdzējam(-iem) ir pienākums nodrošināt rezultātu, kas nozīmē sniegt apdrošināšanu atbilstoši specifikācijas noteikumiem (segums pilnā apmērā) bez pārtraukuma visu līguma darbības laiku. Šajā kontekstā solidaritāte ir papildu garantija līgumslēdzējām iestādēm līguma izpildes problēmu gadījumā, taču tas līgumslēdzējiem neuzliek citus pienākumus tā izpildes ziņā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, mēs jūs aicinām apstiprināt, ka tiks ievērota solidaritātes klauzula, kas ir definēta uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus, īpaši pamatlīguma projekta pirmajā lappusē, kā arī ir izskaidrota šajā vēstulē.

Turklāt jāatzīmē, ka savā vēstulē jūs precizējat, ka jums ir apdrošinātāju pilnvarojumi, kas apliecina segumu pilnā apmērā. Mēs lūdzam jūs mums šīs pilnvaras iesniegt."

120 Ar 2013. gada 24. decembra faksa vēstuli *Marsh* sniedza šādu atbildi:

"Ņemot vērā šajā faksa vēstulē ietvertos paskaidrojumus, tostarp to, ka solidaritāte ir papildu garantija līgumslēdzējām iestādēm līguma izpildes problēmu gadījumā, taču tas līgumslēdzējiem neuzliek citus pienākumus tā izpildes ziņā, mēs apliecinām, ka uzņemsimies apdrošināšanas segumu pilnā apmērā.

Šajā nolūkā pielikumā ir pievienotas apdrošinātāju parakstītas pilnvaras, kuras visas kopā apstiprina segumu pilnā apmērā, katrai pildot savu daļu. Sešu parakstīto pilnvaru "pārklāšanās" apliecina segumu pilnā apmērā uz visu līguma darbības laiku.

Šajā struktūrā (atgādinājumam: tā ir identiska tai, kas īstenota pašreizējā starpinstitūciju līgumā) *Marsh* izsaka piedāvājumu, kurā piedalās seši apdrošinātāji, kuri piedalās kā līdzapdrošinātāji hierarhijā, kuru mēs konkrēti esam izklāstījuši to parakstītajās pilnvarās.

Šie apdrošinātāji nav apvienojušies grupējumā nedz ar *Marsh*, nedz arī savā starpā, kas arī ir ticis precizēts.

Tā kā apdrošinātāji nav apvienojušies grupējumā, tie apliecina, ka atbilst visiem publiskā iepirkuma noteikumiem attiecībā uz to līguma daļu, kura tiem jāpilda ("I declare that xxx will comply with all the terms of the tender specifications, for the part of the contract xxx will perform").

Mūsuprāt, šīs deklarācijas atbilst līgumslēdzējas iestādes pieprasītajām garantijām attiecībā uz līguma pareizu izpildi, bet mums tomēr žēl, ka, neraugoties uz abpusējiem sapratnes un izskaidrošanas centieniem, tas mūs tomēr pilnībā nepārliecina par atbilstību konkursa noteikumiem, jo kopīga un solidāra [atbildība] – nozīmē, kādu tai piešķirat jūs, – netiek atzīta no apdrošinātāju puses. Tā faktiski varētu nozīmēt, ka katram apdrošinātājam nav jāuzņemas tikai savas līguma daļas izpilde, bet gan līdz pat pilnam apmēram no [līguma], kas ir pretrunā līdzapdrošināšanas principam, jo segums ir jānodrošina pilnā, nevis 600 % apmērā.

Lai sasniegtu jūsu iecerēto mērķi, paredzot apdrošinātajiem solidāras saistības, mēs jums apliecinām, ka tika prasīts un tika akceptēts, ka katrs apdrošinātājs apņemas izpildīt savu daļu no pilnā apmēra. Tādējādi jums nedz faktiski, nedz juridiski nav jāatsaucas uz solidaritāti.

Jau iepriekš pateicamies par galīgu paskaidrojumu šajā aspektā."

121 Ar 2014. gada 8. janvāra faksa vēstuli Komisija pateicās prasītājai par paskaidrojumiem un elementiem, kas bija sniegti 2013. gada 24. decembra vēstulē, un šādi lūdza sniegt šādus precizējumus:

"Otrkārt, kā precizēts iepriekš, jūsu un apdrošināšanas sabiedrību, kuru pilnvaras ir pievienotas jūsu piedāvājumam, apņemšanās ir jāapliecina, parakstot specifikācijai pievienoto apdrošināšanas līgumu.

Apstāklim, vai piedāvājums ir iesniegts individuāli vai to ir darījusi pretendentu grupa, šajā posmā nav nozīmes, jo apdrošināšanas līgums obligāti ir jāparaksta apdrošināšanas sabiedrībām, kuras ar savu pilnvarojumu apliecina apņemšanos izpildīt līgumu tā slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā. No jūsu vēstules skaidri neizriet, vai tas tā ir.

Līdz ar to es lūdzu jūs apstiprināt, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā par līgumsaistību uzņemšanos parakstīsies kā jūsu sabiedrība, tā arī jūsu piedāvājumā ietvertie līdzapdrošinātāji."

122 Ar 2014. gada 10. janvāra vēstuli *Marsh* sniedza šādu atbildi:

"Mēs jums apliecinām, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā *Marsh* un mūsu piedāvājumā norādītie līdzapdrošinātāji (kuru pilnvarojumi tika vēlreiz apstiprināti ar mūsu 2013. gada 24. decembra vēstuli) parakstīs pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu, kas pievienots specifikācijai, ciktāl mūsu sākotnējais piedāvājums, tajā ietilpstošās pilnvaras un dažādie papilddokumenti ar paskaidrojumiem, tostarp attiecībā uz kopīgo un solidāro atbildību, tiks ietverti līgumā kā neatņemama tā daļa.

Konkrētāk attiecībā uz minētā līguma 1. lapaspusi jūs jau no mūsu iepriekšējās sarakstes uzzinājāt, ka apdrošinātāji piedāvājumam pievienotajās pilnvarās apliecina, ka atbilst visiem publiskā iepirkuma noteikumiem attiecībā uz to līguma daļu, kura tiem jāpilda ("I declare that xxx will comply with all the terms of the tender specifications, for the part of the contract xxx will perform").

Cerot, ka šādi esam snieguši atbildes uz visām neskaidrībām, godātā kundze, lūdzu pieņemiet mūsu cieņas apliecinājumus."

123 Savā 2014. gada 13. janvāra protokolā izvērtēšanas komiteja norādīja, ka, ņemot vērā visas sniegtās atbildes, *Marsh* atbilst paziņojuma par paredzamo publisko iepirkumu kritērijiem par neizslēgšanu un atlasi. Attiecībā uz finansiālo vērtējumu vērtēšanas komiteja uzskatīja, ka *Marsh* ir sniegusi prasītos precizējumus un dokumentus un ka tās piedāvājums attiecībā uz daļu Nr. 1, ko precizējis pretendents, atbilst specifikācijai un kvalificējas finansiālajam izvērtējumam.

124 2014. gada 30. janvārī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.

125 Tomēr no iepriekš izklāstītās sarakstes starp *Marsh* un Komisiju izriet, ka pēdējai minētajai vairs nebija pamats šaubīties par to, ka *Marsh* 2013. gada 25. oktobra piedāvājums nebija izstrādāts – nedz arī aprēķināts –, pamatojoties uz solidārām saistībām, tas ir, katra apdrošinātāja apņemšanos atbilstošā gadījumā sniegt visu apdrošināšanas segumu.

126 Pēc *Marsh* 2013. gada 24. decembra faksa vēstules saņemšanas (skat. iepriekš 120. punktu) un vēl pēc 2014. gada 10. janvāra vēstules (skat. iepriekš 122. punktu) Komisijai bija jāatklāj, ka *Marsh* piedāvājums konkrēti neietvēra tās pašas piekrišanu, nedz arī apdrošinātāju kopīgas atbildības apņemšanos attiecībā uz savām attiecīgajām daļām. Tādēļ Komisijai bija jākonstatē, ka *Marsh* piedāvājums neatbilda publiskā iepirkuma prasībām, un tai bija jāsecina, ka, noslēdzot līgumu ar *Marsh*, tiktu sagrauta vienlīdzīgā attieksme pret otru pretendentu.

127 Apstāklis, ka noslēgumā, pēc tam, kad *AIG* bija atsaukusi savu dalību un bija aizstāta ar diviem citiem apdrošinātājiem, apdrošināšanas segums, kas bija paredzēts līgumā, ko bija parakstījusi Komisija, *Marsh* un tās noslēgumā piedāvātie apdrošinātāji, ietvēra arī šo apdrošinātāju solidāru apņemšanos, nekādi neatspēko iepriekš 126. punktā pausto secinājumu. Tieši pretēji, šāda notikumu gaita tikai apliecina to, kas izriet jau no sarakstes, kura notika vēl pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

128 Ir jāuzsver, ka šīs lietas kontekstā ir svarīgi nevis tas, vai *Marsh* un apdrošinātāju noslēgumā piedāvātā apdrošināšana, ņemot vērā minētos notikumus, ietvēra specifikācijā paredzēto solidaritāti, nemainot *Marsh* 2013. gada 25. oktobra piedāvājuma cenu, bet gan tas, ka *Marsh* iesniegtajā piedāvājumā šī solidaritāte nebija paredzēta un tādējādi nebija konstatējama atbilstoši specifikācijai.

129 Attiecībā uz Komisijas norādīto, ka pastāvēja daži neparasti apstākļi, īpaši iepriekš 105. punktā minētā *AIG* pilnvarā ietvertā piezīme rokrakstā ("Izņemot solidaritātes klauzulu [..]. Mēs šai klauzulai nepiekrītam.") un pēc tam vēlāk atsūtītā *AIG* pilnvara bez šīs piezīmes (skat. iepriekš 120. punktu), ir jāatzīst, ka tas neatspēko faktu, ka Komisija nevarēja maldīties par solidaritātes neesamību *Marsh* piedāvājumā.

130 Lai arī ir tiesa, ka pēc Komisijas pieprasījuma *Marsh* tai tūlīt iesniedza *AIG* pilnvaru bez šīs piezīmes rokrakstā, tomēr šajā pilnvarā joprojām bija paredzēts apdrošinātāja finansiālo saistību ierobežojums un apstāklis, ka apdrošinātājs apņemas izpildīt piedāvājuma noteikumus "attiecībā uz to līguma daļu, kas tam jāpilda" (*for the part of the contract it will perform*). Tādēļ iepriekš 129. punktā minētās piezīmes rokrakstā vienkārša izdzēšana nenozīmēja, ka *AIG* ir atteikusies no iebildumiem pret solidaritāti.

131 Turklāt un vēl jo svarīgāk – šī *AIG* pilnvara bez piezīmes rokrakstā (un arī piecas pārējās pilnvaras ar tādu pašu tekstu, kuras bija izdevuši pieci pārējie *Marsh* piedāvātie apdrošinātāji) bija pievienota *Marsh* 2013. gada 24. decembra vēstulei. Ar šo vēstuli, kā izriet no tās teksta (skat. iepriekš 120. punktu), tika skaidri izslēgta apdrošinātāju solidaritāte. Iepazīstoties ar šo vēstuli, Komisijai nevarēja par to būt nekādu pamatotu šaubu. Ņemot vērā šo visu, fakts, ka tika izdzēsta piezīme rokrakstā, kura tādējādi vienādoja visus *Marsh* piedāvāto apdrošinātāju pilnvarojumus (kuros visos bija ietverta piezīme par apdrošinātāju saistībām "attiecībā uz to līguma daļu, kas tam jāpilda"), Komisijai, to izskatot kopā ar 2013. gada 24. decembra vēstuli, vēl jo vairāk bijā jābūt pārliecinātai, ka tā *Marsh* piedāvājumā ir saskārusies ar sarežģījumiem attiecībā uz solidaritāti.

132 Visbeidzot pēc 2013. gada 24. decembra vēstules saņemtā 2014. gada 10. janvāra vēstule (skat. iepriekš 122. punktu) varēja tikai apliecināt Komisijai, ka patiesībā *Marsh* piedāvājumā apdrošinātāju solidārā atbildība nav paredzēta. Tādēļ Komisija nevarēja ignorēt, ka šis piedāvājums nav atbilstošs un ka tas ir izstrādāts uz finansiālu saistību pamatiem, kas nebija salīdzināmi ar prasītājas piedāvājuma pamatiem. Tādējādi, acīmredzami pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu, nekonstatēdama *Marsh* piedāvājuma neatbilstību un to nenoraidot, Komisija turpināja darījumus ar šo sabiedrību un pieņēma apstrīdēto lēmumu.

133 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka atcelšanas pamata pirmā daļa ir pamatota.

Par pamata otro daļu, kas saistīta ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, jo *Marsh* piedāvājumā tika veikti grozījumi pēc piedāvājumu atvēršanas

134 Prasītāja norāda, ka *Marsh* izveidotā konsorcija sastāvs tika mainīts pēc piedāvājumu atvēršanas. Vismaz viens apdrošinātājs, proti, *AIG*, kurš bija atteicies uzņemties solidāru līguma izpildi, bija jānoraida.

135 Šīs izmaiņas *Marsh* izveidotajā konsorcijā pēc piedāvājumu atvēršanas nebija kvalificējamas kā piedāvājuma satura "precizējumi" vai "pārrakstīšanās kļūdas labojums" Piemērošanas regulas 160. panta 3. punkta izpratnē. Komisija, to pieļaujot, pārkāpa vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principu, to lasot kopā ar Finanšu regulas 112. panta 1. punktu un Piemērošanas regulas 160. pantu.

136 Visbeidzot bija acīmredzami, ka, ja līguma slēgšanas tiesību piešķiršanā šāds pārkāpums nebūtu pieļauts, administratīvās procedūras rezultāts būtu bijis citāds. Ja Komisija būtu noraidījusi *Marsh* piedāvājumu kā neatbilstošu, līguma slēgšanas tiesības būtu piešķirtas prasītājai, jo tā bija vienīgais atlikušais uzņēmums, kas piedalījās šajā publiskajā iepirkumā un kuras piedāvājums bija atbilstošs.

137 Savā replikā prasītāja, pamatojoties uz jauniem faktiem, norāda, ka *Marsh* piedāvājumā izdarītie grozījumi bija triju veidu.

138 Pirmkārt, *Marsh* pilnvarojušo apdrošinātāju identitāte un to finansiālais stāvoklis nebija tikai līguma izpildes praktiskais aspekts. *AIG* aizstāšana ar citiem apdrošinātājiem pēc piedāvājumu atvēršanas esot uzskatāms par nelikumīgu piedāvājuma grozījumu.

139 Otrkārt, kaut arī *Marsh* piedāvājuma cena nemainījās, apstākļi, kādos norisinājās pārrunas starp *Marsh* un atlikušajiem un jaunajiem apdrošinātājiem, neapšaubāmi bija citādi, nekā tie būtu pirms piedāvājuma iesniegšanas, jo, pirmkārt, jau bija zināma prasītājas piedāvātā cena un, otrkārt, apdrošinātājiem bija skaidrs, ka līguma slēgšanas tiesības tiks piešķirtas *Marsh*. Tādējādi, noraidot *AIG* un piedāvājot jaunu dalības piedāvājumā sadalījumu jaunajiem apdrošinātājiem, *Marsh* ieguva konkurences priekšrocību.

140 Treškārt, Komisija ļāva *Marsh* "pārveidot" savu prettiesiski iesniegto piedāvājumu no viena pretendenta piedāvājuma bez solidaritātes saistībām par kopīgu piedāvājumu ar solidaritātes saistībām. Ciktāl apdrošinātāji bija skaidri atteikušies no jebkādas solidaritātes un uzņēmās tikai savas līguma daļas izpildi, Komisija nedrīkstēja sazināties ar *Marsh*, lai tai lūgtu sniegt "paskaidrojumus" vai veikt vēlākus "labojumus".

141 Pieņemot dokumentus un būtiskus grozījumus *Marsh* piedāvājumā pēc piedāvājumu atvēršanas, Komisija pārkāpa pamatnoteikumu par to, ka līguma slēgšanas tiesības ir jāpiešķir, pamatojoties uz terminā iesniegtajiem piedāvājumiem, nevis vēlākiem faktiem.

142 Komisija apstrīd prasītājas nostāju.

143 Pirmkārt, *Marsh* esot iesniegusi piedāvājumu kā starpnieks, kas rīkojas kā viens pretendents, nevis kā konsorcijs. Tādēļ "izmaiņas konsorcija sastāvā" nebija notikušas.

144 Otrkārt, saziņa Komisijas un pretendentu (gan *Marsh*, gan prasītājas) starpā pirms lēmuma par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu notika, pilnībā ievērojot publiskā iepirkuma jomas regulējumu. *Marsh* absolūti atbilstoši Piemērošanas regulas 158. panta 3. punktam un 160. panta 3. punktam izpildīja lūgumus iesniegt pamatojošus dokumentus saistībā ar atlases kritērijiem, izlabot atrastās pārrakstīšanās kļūdas un sniegt paskaidrojumus par atsevišķu specifikācijā paredzēto pienākumu izpildi. Netika grozīts neviens *Marsh* piedāvājuma noteikums – specifikācijā paredzēto risku segums pilnā apmērā un piedāvājuma cena.

145 Treškārt, pēc tam, kad bija piešķirtas līguma slēgšanas tiesības un pat pēc divu līguma eksemplāru nosūtīšanas parakstīšanai *Marsh*, *AIG*, kura vienlaikus bija viena no apdrošinātājiem, kas bija pilnvarojuši *Marsh* līguma slēgšanai, un arī apdrošinātājs, kas bija apvienojies grupējumā ar prasītāju, atteicās parakstīt specifikācijā izklāstīto līgumu. Tomēr, pretēji prasītājas apgalvotajam, nedz Komisija, nedz *Marsh* nevienu apdrošinātāju "nenoraidīja". Apdrošināšanas līgumu parakstīt atteicās apdrošinātājs pats.

146 Komisija norāda, ka *Marsh*, kura savu piedāvājumu bija iesniegusi kā starpnieks, kas rīkojas kā viens pretendents, bija jāorganizē līguma izpildes praktiskā puse, kā arī visu apdrošinātāju atbildības sadale, lai nodrošinātu līguma pareizu izpildi, ņemot vērā, ka jebkādi piedāvājuma grozījumi ir izslēgti. *Marsh* pati piedāvāja (un Komisija to pieņēma) *AIG* aizstāt ar citiem apdrošinātājiem, kuri to jau bija pilnvarojuši, un diviem jauniem apdrošinātājiem. Tādējādi apdrošināšanas līgumu varēja parakstīt 2014. gada 27. februārī.

147 Šajā ziņā bija jāuzsver fakts, ka *AIG* aizstāšana neradīja grozījumus līguma noteikumos vai *Marsh* sākotnējā piedāvājuma nosacījumos, ko bija aizliegts darīt saskaņā ar Finanšu regulas 112. panta 1. punktu, ņemot vērā, ka *Marsh* savu piedāvājumu bija iesniegusi kā viens pretendents, ka tā pati atbilda iepirkuma atlases kritērijiem, ka tās piedāvājuma noteikumi (segums pilnā apmērā un cena) nebija nekādā veidā grozīti un ka tās un apdrošinātāju kopīgi parakstītais līgums bija pilnīgi atbilstošs (un pat identisks) specifikācijā ietvertajam līguma projektam.

148 Turklāt ir jānorāda, ka pat pēc līguma parakstīšanas un tā stāšanās spēkā pretendentam, kam piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, ir pienākums to izpildīt atbilstoši savam piedāvājumam un specifikācijai. Ja kāds no līgumu parakstījušiem apdrošinātājiem atkāptos vai kļūtu maksātnespējīgs, izvēlētajam pretendentam būtu jāpiedāvā Komisijai alternatīva, kas nerada nekādas izmaiņas tā piedāvājumā un specifikācijā. Prasītāja pati savā piedāvājumā bija paredzējusi grupējumā ietilpstoša apdrošinātāja aizstāšanas gadījumu, norādot, ka "gadījumā, kad apdrošinātājam no mūsu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ ir jāatkāpjas no polises izpildes, *Vanbreda* veiks visus nepieciešamos pasākumus, lai segumu varētu nodrošināt atbilstoši sākotnējiem nosacījumiem".

149 Atbildē uz repliku Komisija par to, ka tā prettiesiski esot izdarījusi grozījumus *Marsh* piedāvājumā trijos aspektos (apdrošinātāju identitāte un daļas, piedāvājuma raksturs), atsaucas uz aizstāvības rakstu, izdarot šādus precizējumus. Viena apdrošinātāja aizstāšana notika bez jebkādām izmaiņām piedāvājuma nosacījumos (segums pilnā apmērā, apdrošinātāju solidārā atbildība un cena). Apdrošinātāju attiecīgās daļas bija iekšēji saistītas starp apdrošinātājiem, kuri bija pilnvarojuši *Marsh* līguma izpildei, nevis ar pašu līgumu. Attiecībā uz apgalvoto viena piedāvājuma bez solidaritātes saistībām pārveidošanu par kopīgu piedāvājumu ar solidaritātes saistībām Komisija norāda uz saviem argumentiem par šādas pārveides neesamību.

150 Atbilstoši Finanšu regulas 112. panta 1. punktam iepirkuma procedūras laikā visiem kontaktiem starp līgumslēdzēju iestādi un kandidātiem vai pretendentiem jānotiek tā, lai būtu ievērota pārredzamība un vienlīdzīga attieksme. To rezultātā nevar tikt grozīti līguma nosacījumi vai konkursa sākotnējie noteikumi.

151 Atbilstoši Piemērošanas regulas 160. pantam līguma piešķiršanas procedūras laikā kontakti starp līgumslēdzēju iestādi un pretendentiem var notikt izņēmuma gadījumā. Ja pēc piedāvājumu atvēršanas vajadzīgi paskaidrojumi saistībā ar piedāvājumu vai arī piedāvājumā jāizlabo acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas, līgumslēdzēja iestāde var sazināties ar pretendentu, tomēr šādu kontaktu rezultātā nevar tikt ieviestas nekādas izmaiņas piedāvājuma noteikumos.

152 Šajā lietā no pamata pirmajā daļā pārbaudītajiem elementiem izriet, ka saziņa starp *Marsh* un Komisiju pēc piedāvājumu atvēršanas tostarp bija par solidaritātes nosacījumu, kas ir specifikācijas būtisks noteikums.

153 Saziņa atklāja, ka *Marsh* 2013. gada 25. oktobra piedāvājumā būtībā nebija paredzētas solidaritātes saistības un ka tādējādi nevarēja uzskatīt, ka *Marsh* piedāvājuma cena ir noteikta uz publiskā iepirkuma prasībām atbilstošiem pamatiem.

154 Lai gan Komisijai bija nekavējoties jāizdara secinājumi un tai nebija jāpiešķir līguma slēgšanas tiesības *Marsh*, jo īpaši tādēļ, ka šajā lietā šīs tiesības piešķīra piedāvājumam par viszemāko cenu, Komisija tomēr šīs tiesības piešķīra. Pēc tam, kad viens no apdrošinātājiem atteicās uzņemties solidārās saistības

un parakstīt apdrošināšanas līgumu, šis apdrošinātājs tika aizstāts ar diviem jauniem apdrošinātājiem, to dalības daļas tika pārdalītas un līgumu visbeidzot parakstīja Komisija, no vienas puses, un *Marsh* un septiņi apdrošinātāji, no otras puses.

155 Savas nostājas pamatojumam Komisija atsaucas uz to, ka līgumpartnerim gadījumā, ja viens no līgumu parakstījušajiem apdrošinātājiem no tā atkāpjas vai kļūst maksātnespējīgs, ir pienākums tai piedāvāt alternatīvu, kas nerada nekādas izmaiņas piedāvājumā un specifikācijā.

156 Atliek norādīt, ka šajā lietā nav runas par kāda no apdrošinātājiem atkāpšanos vai maksātnespējas iestāšanos pēc līguma parakstīšanas, kā rezultātā šādas atkāpšanas vai maksātnespējas dēļ līgumpartnerim būtu nekavējoties jārod risinājums, lai nodrošinātu līgumā paredzēto pakalpojumu sniegšanas turpinātību, bet gan par atkāpšanos, kas notikusi pirms līguma parakstīšanas un kurai tādējādi piemērojamas publiskā iepirkuma jomas tiesību normas.

157 No iepriekš izklāstītā izriet, ka Komisijas un *Marsh* saziņas rezultātā tika izdarīti būtiski grozījumi *Marsh* sākotnējā piedāvājumā, pārkāpjot publiskā iepirkuma jomas tiesību normas un īpaši vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principu.

158 Tādēļ ir jāatzīst, ka atcelšanas pamata otrā daļa arī ir pamatota.

Prasījums atcelt tiesību aktu

159 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, pat nelemjot par pamata trešo daļu, kas saistīta ar pārskatāmības principa pārkāpumu, šis pamats ir jāapmierina un tādējādi apstrīdētais lēmums jāatceļ.

Par prasību par zaudējumu atlīdzību

160 Prasītāja norāda, ka tā ir pierādījusi vairāku Komisijas izdarītu pārkāpumu esamību, kuri individuāli vai vismaz, kopā ņemot, ir pietiekami, lai veidotu pietiekami būtisku Savienības tiesību pārkāpumu.

161 Ciestie zaudējumi prasītājas gadījumā rodas no iespējas uzvarēt konkursā zaudēšanas, kā arī atsauksmju zaudēšanas un morālā kaitējuma.

162 Prasītāja uzskata, ka šie zaudējumi ir kvantificējami *ex aequo et bono* kā fiksēta summa EUR 1 000 000 apmērā.

163 Bija acīmredzami, ka, ja līguma slēgšanas tiesību piešķiršanā Komisija nebūtu izdarījusi pārkāpumu, administratīvās procedūras rezultāts būtu bijis citāds. Ja Komisija būtu noraidījusi *Marsh* piedāvājumu, līguma slēgšanas tiesības būtu piešķirtas prasītājai, jo tā būtu bijusi vienīgais atlikušais uzņēmums, kas piedalījās šajā publiskajā iepirkumā un kas bija iesniedzis specifikācijai atbilstošu piedāvājumu.

164 Turklāt esot neapstrīdami, ka publiskais iepirkums par ugunsnelaimju, ēku kompleksa un tajā esošās mantas saistīto risku apdrošināšanu attiecībā uz visām attiecīgajām Eiropas iestādēm ir būtiska atsauksme līdzīgos publiskajos iepirkumos. Papildus vienkāršām atsauksmēm pareizas izpildes apliecībām ir liela ietekme nākamajos publiskā iepirkuma procedūru tehniskās atlases posmos. Šādas apliecības tika pieprasītas arī šajā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā. Esot acīmredzams, ka, tā kā līguma slēgšanas tiesības prasītājai netika piešķirtas, tā ir zaudējusi iespēju saņemt apliecību par pareizu izpildi saistībā ar šo publisko iepirkumu, kurš attiecas uz vairākām Eiropas iestādēm.

165 Visbeidzot apstāklis, ka Komisija neizvēlējās prasītājas piedāvājumu, kaut arī tas bija vienīgais atbilstošais procedūrā iesniegtais piedāvājums, esot pretrunā prasītājas tiesiskajai paļāvībai uzvarēt šajā konkursā un tas tai ir radījis morālo kaitējumu.

166 Replikā prasītāja atgādina, ka tā visvairāk vēlas panākt līguma izpildi natūrā. Tātad tikai tad, ja prasītājai līdz Vispārējās tiesas sprieduma pasludināšanai netiktu piešķirta šī izpilde, tā lūdz piespriest pilnībā atlīdzināt zaudējumus ekvivalentā veidā.

167 Prasītāja uzskata, ka tā jau ir plaši pierādījusi Komisijas vainu. Kaitējums esot reāls un droši zināms. Tiesību aktos paredzētā iespēja izbeigt šo līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru un uzsākt citu procedūru, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, esot visai teorētiska. Arī iespēja, ka prasītāja būtu ieguvusi līguma slēgšanas tiesības, esot gandrīz droša. Tikai no finansiālā aspekta līguma vērtība uz četriem gadiem esot EUR 3 742 000. Prasītāja uzskata, ka tai ir radīts morālais kaitējums atsauksmju un prestiža zaudējuma dēļ. Tādēļ prasītāja norāda, ka tās zaudējumi būtu lēšami EUR 1 000 000 apmērā.

168 Komisija apstrīd, ka tā ir izdarījusi jebkādu pārkāpumu. Pakārtoti tā norāda, ka tā savas rīcības brīvības ietvaros nav izdarījusi nekādu smagu un acīmredzamu pārkāpumu. Tieši pretēji, no lietas faktiem izriet, ka tā ir labticīgi darījusi visu, lai nodrošinātu iepirkuma procedūras atbilstību visām attiecīgajām tiesību normām, lai pārbaudītu, vai iesniegtie piedāvājumi pilnībā atbilst specifikācijai, un lai pārliecinātos, ka jaunais apdrošināšanas līgums stāsies spēkā laikus, nodrošinot līgumslēdzējas iestādes risku segumu pilnā apmērā.

169 Attiecībā uz zaudējumiem prasītāja ļoti īsi esot atsaukusies uz triju veidu zaudējumu, kurus tā apgalvoja esam cietusi, atlīdzināšanu. Tā nepierādīja, ka šie zaudējumi ir reāli un droši zināmi.

170 Pirmkārt, attiecībā uz zaudēto iespēju uzvarēt konkursā – prasītāja neko neesot zaudējusi, jo tās piedāvājumam nebija zemākā cena un Komisijai nebija nekāda iemesla *Marsh* piedāvājumu izslēgt vai uzskatīt par neatbilstošu.

171 Otrkārt, attiecībā uz atsauksmju zaudējumu – tas neesot reāls un droši zināms zaudējums. No vienas puses, jaunas atsauksmes neesamība vien nevar mainīt prasītājas spēju piedalīties līdzīgos publiskajos iepirkumos nākotnē. No otras puses, šie zaudējumi esot hipotētiski: prasītāja nevar apgalvot, ka tā noteiktu būtu ieguvusi apliecību par pareizu līguma izpildi, jo šādas apliecības iegūšana ir saistīta ar konkrētu līguma izpildi un to nevar nodrošināt iepriekš.

172 Treškārt, prasītāja neesot norādījusi nekādu morālo kaitējumu, tik vien kā apgalvojusi, ka līguma slēgšanas tiesību nepiešķiršana esot pretrunā tās "likumīgajām cerībām". Visbeidzot – līgumslēdzēja iestāde nevienā brīdī neesot radījusi prasītajai likumīgu cerību vai tiesisku paļāvību, ka tai tiks piešķirtas līguma slēgšanas tiesības.

173 Atbildē uz repliku Komisija norāda, ka prasītāja ir panākusi līguma izpildes apturēšanu un sarunu procedūras uzsākšanu, kuras noslēgumā tās ir noslēgušas līgumu uz maksimālo 18 mēnešu termiņu, sākot no 2015. gada 17. februāra. Šie faktori ir jāņem vērā zaudējumu aprēķinā.

174 Tādējādi apgalvotie zaudējumi neesot nedz reāli, nedz droši zināmi, nedz arī attiecināmi [uz pašu prasītāju]. Tādēļ, ja specifikāciju interpretē šauri vai ja *Marsh* piedāvājums būtu atzīstams par kopīgu piedāvājumu, prasītājas piedāvājums nebūtu uzskatāms par derīgu.

175 Turklāt Komisija varēja izbeigt apstrīdēto publiskā iepirkuma procedūru.

176 Komisija apstrīd arī apgalvoto zaudējumu apmēru. Apgalvotā zaudētā peļņa neesot prasītājas, kas ir vienkāršs starpnieks, kurš rīkojas uz sava rēķina, peļņa.

177 Komisija apstrīd morālo kaitējumu šī publiskā iepirkuma apgalvoti īpašā rakstura dēļ.

178 Saskaņā ar LESD 340. panta otro daļu ārpuslīgumiskās atbildības jomā Savienība saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kas kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām, novērš jebkādu kaitējumu, ko, pildot savus pienākumus, radījušas tās iestādes vai to darbinieki.

179 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības ārpuslīgumiskās atbildības par tās iestāžu prettiesisku rīcību iestāšanās iepriekš minētās normas izpratnē ir atkarīga no tā, vai ir izpildīti visi nosacījumi, proti, attiecīgās Savienības iestādes vai struktūras rīcība ir prettiesiska, zaudējumi ir reāli un pastāv cēloņsakarība starp konkrēto rīcību un norādīto kaitējumu (spriedumi, 1982. gada 29. septembris, *Oleifici Mediterranei*/EEK, 26/81, Krājums, EU:C:1982:318, 16. punkts; 2008. gada 9. septembris, *FIAMM* u.c./Padome un Komisija, C-120/06 P un C-121/06 P, Krājums, EU:C:2008:476, 106. un 164.–166. punkts; 2010. gada 9. septembris, *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, T-300/07, Krājums, EU:T:2010:372, 137. punkts, un 2014. gada 16. oktobris, *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, T-297/12, EU:T:2014:888, 28. punkts). Turklāt attiecībā uz prettiesiskās rīcības kritēriju judikatūra prasa, lai tiktu pierādīts pietiekami būtisks tādas tiesību normas pārkāpums, kas indivīdiem piešķir tiesības. Noteicošais kritērijs, kas ļauj uzskatīt, ka pārkāpums ir pietiekami būtisks, ir tas, ka attiecīgā Savienības iestāde vai struktūra acīmredzami un būtiski ir pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas (šajā ziņā skat. spriedumus, 2000. gada 4. jūlijs, *Bergaderm* un *Goupil*/Komisija, C-352/98 P, Krājums, EU:C:2000:361, 42.–44. punkts; 2002. gada 10. decembris, Komisija/*Camar* un *Tico*, C-312/00 P, Krājums, EU:C:2002:736, 54. punkts; *AFCon Management Consultants* u.c./Komisija, minēts 65. punktā, EU:T:2005:107, 93. punkts, un *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, minēts iepriekš, EU:T:2014:888, 29. punkts).

180 Attiecībā uz nosacījumu par atbildību par nelikumīgumu ir jānorāda, ka tostarp tika konstatēts Komisijas izdarīts vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principa pārkāpums. Pārkāpjot šo vienlīdzīgas attieksmes principu, kura ievērošana ir būtiska publiskā iepirkuma procedūru likumībai, Komisija ir pārkāpusi tiesību normu, ar ko tiek piešķirtas tiesības indivīdiem (šajā ziņā skat. spriedumus *AFCon Management Consultants* u.c./Komisija, minēts 65. punktā, EU:T:2005:107, 91. punkts, un 2010. gada 2. marts, *Arcelor*/Parlaments un Padome, T-16/04, Krājums, EU:T:2010:54, 134. punkts).

181 Turklāt ir jānorāda, ka šajā lietā runa ir par pietiekami būtisku pārkāpumu. Faktiski, izbeidzot publiskā iepirkuma procedūru ar *Marsh* šī sprieduma 102.–128. un 151.–156. punktā aprakstītajos apstākļos, Komisija ir acīmredzami pieļāvusi smagu savas rīcības brīvības robežu pārkāpumu.

182 Attiecībā uz atbildības iestāšanās nosacījumiem saistībā ar zaudējumu esamību un cēloņsakarības esamību starp pārkāpumu un zaudējumiem Komisija norāda, ka runa konkrēti ir par cēloņsakarību, ka prasītājas piedāvājums nebūtu uzskatāms par derīgu, ja specifikāciju interpretētu šauri vai ja *Marsh* piedāvājums būtu uzskatāms par kopīgu piedāvājumu.

183 Šai argumentācijai ir divi aspekti.

184 Pirmkārt, Komisija šajā ziņā norāda, ka tās atbalstītā plašākā uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus interpretācija, atbilstoši kurai piedāvājums, ko iesniedzis starpnieks, kas rīkojas kā viens pretendents, ir pieņemams, būtu labvēlīga arī prasītājai, kuras piedāvājums šādas plašākas pieejas neesamības gadījumā arī varētu izrādīties nepieņemams. Tādēļ Komisija uzskata, ka ar uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus šauru interpretāciju katrā ziņā prasītājas piedāvājums tiktu izslēgts. Tādēļ šajā ziņā neesot cēloņsakarības starp Komisijas pārkāpumu, kurš faktiski bija prasītājas interesēs, un pēdējās minētās piedāvājuma noraidīšanu.

185 Šis iebildums ir jānoraida.

186 Faktiski, lai arī (kā konstatēts arī vienīgā atcelšanas pamata pirmās daļas pārbaudes ietvaros) uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus noteikumi un struktūra nepieļauj iesniegt piedāvājumu starpniekam kā vienam pretendentam, tomēr šie noteikumi un struktūra nekādā ziņā nav pretrunā grupējuma, kurā ietilpst starpnieks un viens apdrošinātājs, kopīgam piedāvājumam.

187 Tiesa, ir iespējams iztēloties situāciju, kad kopīgs piedāvājums, īpaši – kā šajā lietā – attiecībā uz lielu risku segumu, ietver vairākus apdrošinātājus, kuri apvienojas ar starpnieku, nevis kad piedalās viens apdrošinātājs, ko pārstāv starpnieks. Tomēr, lai arī šis apstāklis varbūt izskaidro vairākkārtīgo daudzskaitļa ("apdrošinātāji") izmantošanu uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus dokumentācijā, tas tomēr neattaisno tāda piedāvājuma, ko iesniedzis viens apdrošinātājs un starpnieks, izslēgšanu.

188 Turklāt, ja šāds grupējums iesniedz piedāvājumu, nav pretrunas ar uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus struktūru un sistēmu. Faktiski kopīga piedāvājuma – ko iesnieguši viens vai vairāki starpnieka pārstāvēti apdrošinātāji – gadījumā ir skaidrs, ka uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu ietvaros sniedzamā informācija attiecas uz katru grupējuma dalībnieku atšķirībā no gadījuma, kad piedāvājumu ir iesniedzis starpnieks kā viens pretendents.

189 Turklāt ir jāatzīst, ka vienlīdzīgas attieksmes principam – ja vien nepastāvētu nekāds objektīvs pamatojums – būtu pretrunā tāda specifikācijas interpretācija, ar kuru tiktu izslēgts, ka piedāvājumu var iesniegt grupējums, kurā ietilpst viens apdrošinātājs, ko pārstāv starpnieks, taču tiek pieņemts piedāvājums, kuru iesniedz apdrošinātājs kā viens pretendents, vai divu apdrošinātāju grupējuma, ko pārstāv starpnieks, iesniegts piedāvājums.

190 Komisija atbildē uz repliku paskaidro, ka, izstrādājot specifikācijas tekstu, tā bija rēķinājusies ar piedāvājumiem no viena vai vairākiem apdrošinātājiem, kuri apvienojušies konsorcijā un kurus pārstāv vai nepārstāv galvenais apdrošinātājs vai starpnieks. Tādējādi tā nepamato un nepavisam nepārliecina, kādā veidā piedāvājums, ko iesniedzis viens apdrošinātājs un viens starpnieks, nesaskan ar uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus iecerēm.

191 Visbeidzot un pakārtoti ir jānorāda, ka kopīgu piedāvājumu gadījumā tehnisko specifikāciju 5.1. panta par apdrošināšanas līguma parakstīšanu trešajā daļā ir noteikts, ka "gadījumā, kad piedāvājumu ir iesnieguši vairāki solidāri apdrošinātāji, kuri ietilpst konsorcijā, kurus pārstāv starpnieks, līgumu kopīgi paraksta katrs apdrošinātājs un starpnieks". Šīs normas turpinājumā ir norādīts, ka "šādā gadījumā apdrošinātājs vai apdrošinātāji nodrošina, ka līgumslēdzēja iestāde ir pilnībā apdrošināta (segums pilnā apmērā) bez pārtraukumiem visu līguma darbības laiku" un ka "starpniekam atlīdzību tieši izmaksā apdrošinātājs vai apdrošinātāji". Turklāt tehniskajās specifikācijās līgumslēdzējs ir definēts kā "apdrošināšanas sabiedrība vai uzņēmums, ar kuru ir parakstīts apdrošināšanas līgums, un tajā šai nolūkā ir iekļauti īpaši nosacījumi".

192 Vienskaitļa izmantošana ("apdrošinātājs vai apdrošinātāji", "apdrošināšanas sabiedrība vai uzņēmums") apstiprina jau pietiekamos, iepriekš 185.–190. punktā izklāstītos apsvērumus, ka uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus nav izslēgts, ka piedāvājumu var iesniegt grupējums, kurā ietilpst starpnieks un tikai viens apdrošinātājs.

193 Otrkārt, iepriekš 182. punktā norādītā argumentācija liek domāt, ka gadījumā, ja *Marsh* piedāvājums būtu uzskatāms par kopīgu piedāvājumu, tad prasītājas piedāvājums nebūtu atzīstams par derīgu, jo vienlaicīgi abos piedāvājumos piedalījās viens un tas pats apdrošinātājs (*AIG*).

194 Neatkarīgi no tā, ka nekādi nav pierādīts, ka Komisijas iztēlotajā gadījumā šīs lietas apstākļos automātiski iestātos apgalvotās sekas (šajā ziņā skat. pēc analoģijas spriedumus, 2009. gada 19. maijs, *Assitur*, C-538/07, Krājums, EU:C:2009:317, 30. punkts; 2009. gada 23. decembris, *Serrantoni* un *Consorzio stabile edili*, C-376/08, Krājums, EU:C:2009:808, 38.–42. punkts, 46. punkts un rezolutīvā daļa, un 2012. gada 13. decembris, *Forposta* un *ABC Direct Contact*, C-465/11, Krājums, EU:C:2012:801, 14. punkts), tomēr jāatzīst, ka šāda hipotēze neatbilst realitātei. *Marsh* piedāvājums

nav kopīgs piedāvājums, bet gan piedāvājums, kuru iesniedzis starpnieks kā viens pretendents un kurš turklāt neatbilst specifikācijai, un šī iemesla un atcelšanas pamata pirmās daļas pārbaudes ietvaros izklāstīto iemeslu dēļ Komisijai bija jāatzīst par nederīgu. Tādēļ Komisijas arguments ir jānoraida.

195 Papildus iepriekš izklāstītajam Komisija norāda, ka apgalvotie zaudējumi nav nedz reāli, nedz droši zināmi, nedz radušies tieši prasītājai, un pakārtoti – ka bija jāņem vērā *Marsh* līguma darbības apturēšana un aizstājējlīguma slēgšanas tiesību piešķiršana prasītājai.

196 Pirmkārt, par apgalvoti zaudēto iespēju iegūt līguma slēgšanas tiesības ir jānorāda, ka prasītājas piedāvājumu Komisija bija atzinusi par atbilstošu, ka tas bija vienīgais piedāvājums, atskaitot *Marsh* piedāvājumu, un ka tas tika noraidīts, jo izvēlēts tika *Marsh* piedāvājums tā zemākās cenas dēļ.

197 No tā izriet, ka gadījumā, ja *Marsh* tiktu atzīts par neatbilstošu, jo to pretēji uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus noteikumiem bija iesniedzis starpnieks kā viens pretendents, vai arī ja šis piedāvājums tiktu atzīts par neatbilstošu piedāvāto apdrošinātāju solidaritātes saistību neesamības dēļ, prasītājai būtu labas izredzes iegūt līguma slēgšanas tiesības.

198 Turklāt Komisija to arī īsti nenoliedz. Tā tikai atkārto, ka nav pieļāvusi pārkāpumu, atsaucoties uz iepriekš 184.–194. punktā izklāstītajiem argumentiem un atgādinot, ka tā nekādā gadījumā nevarēja izbeigt šo publiskā iepirkuma procedūru un uzsākt jaunu, kā rezultātā prasītājai nevarēja būt nekādas skaidrības par līguma slēgšanas tiesību iegūšanu.

199 Attiecībā uz šo pēdējo aspektu ir jānorāda, ka, lai arī līgumslēdzēja iestāde līdz pat līguma parakstīšanai var atteikties no attiecīgā publiskā iepirkuma vai arī pasludināt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru par spēkā neesošu – turklāt kandidātiem vai pretendentiem šajā ziņā nav nekādu tiesību saņemt kompensāciju (Finanšu regulas 114. pants) –, tomēr šie konkursa procedūras izbeigšanas vai atcelšanas gadījumi nav konkrēti īstenojušies un šīs lietas apstākļos, ja Komisija nebūtu pieļāvusi pārkāpumus, prasītājas iespējas iegūt līguma slēgšanas tiesības bija visai augstas.

200 Ņemot vērā visus lietas apstākļus, prasītājas iespējas iegūt līguma slēgšanas tiesības, ja vien Komisija nebūtu izdarījusi pārkāpumus, būtu vērtējamas ar 90 % varbūtību.

201 Savā prasībā prasītāja uzskata, ka tās kopējie zaudējumi, ņemot vērā iespēju zaudējumu, atsauksmju zaudēšanu un morālo kaitējumu, ir vērtējumi *ex aequo et bono* EUR 1 000 000 apmērā.

202 Prasītāja šo summu nesadala triju uzskaitīto zaudējumu veidu starpā, bet kā atsauces summu min nenoslēgtā līguma vērtību, proti, EUR 3 742 300, paskaidrojot, ka šī vērtība ir ikgadējā maksājuma (EUR 935 574 gadā) reizinājums ar četriem līguma darbības gadiem. Prasītāja uzsver, cik nozīmīgs ir tai nodarītais morālais kaitējums, ņemot vērā publiskā iepirkuma vērtību naudas izteiksmē (“vairāki miljoni”) un līguma ilgumu (četri gadi).

203 Komisija, ievērojot pieņēmumu, ka prasītā summa ir aprēķināta, par pamatu izmantojot iepirkuma ikgadējo cenu, norāda, ka šī summa, kas ir visai tuva šai ikgadējai cenai, noteikti ietver arī *AIG* atlīdzību un ka tādējādi šī summa atbilst tikai noteiktai prasītājas atlīdzības daļai. Komisija tādējādi apstrīd šo summu, apgalvojot, ka šajā prasībā prasītāja rīkojas tikai savās interesēs un tādējādi var prasīt atlīdzināt tikai sev pašai radīto kaitējumu.

204 Komisija turklāt apstrīd arī zaudējumus, kas radušies saistībā ar atsauksmju zaudējumu. Komisija uzskata, ka jaunas atsauksmes neesamība vien nevar mainīt prasītājas spēju piedalīties līdzīgos publiskajos iepirkumos nākotnē. Par apliecinājumu par pareizu līguma izpildi zaudējumu tā norāda, ka šo apliecinājumu saņemšana ir atkarīga no līguma pareizas izpildes. Morālais kaitējums neesot reāls un droši zināms.

205 Vispirms ir jānorāda, ka pieņēmums, uz kuru Komisija pamato savu pirmo iebildumu, kas izklāstīts iepriekš 203. punktā, ir pretrunā Vispārējā tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem. No prasītājas iesniegtajiem procesuālajiem rakstiem izriet, ka prasītā summa nav aprēķināta, pamatojoties uz iepirkuma ikgadējo cenu, bet gan pamatojoties uz iepirkuma galīgo vērtību līguma darbības četru gadu laikā. Tas skaidri izriet no saiknes, kuru prasītāja ir norādījusi starp prasīto summu un pēdējo minēto vērtību, kā arī no atsauces pašos iepirkuma dokumentos, ka runa ir par vairāku miljonu vērtu līgumu uz četriem gadiem (skat. iepriekš 202. punktu).

206 Turpinājumā, tā kā šī summa atbilst tikai mazliet vairāk nekā ceturtdaļai līguma cenas četru gadu laikā un tā kā prasītāja turklāt atsaucas uz gandrīz drošas iespējas iegūt līguma slēgšanas tiesības zaudējumu, šī pieprasītā summa loģiski var atbilst vienīgi zaudējumu daļai, ko šī lietas dalībniece apgalvo esam cietusi pati. Pretējā gadījumā prasītāja, kura atsaucas uz gandrīz drošas iespējas iegūt līguma slēgšanas tiesības zaudējumu, loģiski attiecībā uz sevi pašu un uz apdrošinātāju būtu pieprasījusi krietni lielāku zaudējumu atlīdzību, salīdzinot ar līguma cenu četru gadu laikā.

207 Turpinājumā attiecībā uz jautājumu par to, vai prasītāja zaudējumu aprēķina nolūkā pamatoti atsaucas uz līguma četru gadu darbības laiku, ir jānorāda, ka paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu bija norādīts, ka līguma darbības termiņš būs 48 mēneši (paziņojuma par paredzamo publisko iepirkumu II.3. punkts, daļas Nr. 1 4. punkts). Šajā pašā izpratnē bija arī noteikts, ka paziņojums par nākamo paredzamo publisko iepirkumu tiks publicēts 36 mēnešus pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas (paziņojuma par paredzamo publisko iepirkumu VI.1. punkts). Uzaicinājumam iesniegt piedāvājumus pievienoto pakalpojumu iepirkuma līguma projektā bija norādīts, ka "līgums tiek noslēgts uz 12 mēnešiem" (līguma projekta I.2.3. pants) un ka "to pagarina klusuciešot līdz trijām reizēm uz vēl vienu 12 mēnešu izpildes termiņu [..], ja vien līgumslēdzēja iestāde neinformē līgumslēdzēju par savu nodomu neturpināt līgumattiecības un ja šis paziņojums [notiek] 6 mēnešus pirms esošā termiņa beigām" (līguma projekta I 2.4. pants). Turklāt līguma projektā bija izklāstīts cenu un ikgadējās prēmijas sadalījums, atsaucoties uz "pirmo izpildes gadu", "otro izpildes gadu" un "katru līguma izpildes gadu" (līguma projekta I.3.2. pants). Tas pats bija arī tehniskajās specifikācijās (skat. tehnisko specifikāciju 9.2. punktu).

208 No šo normu kombinācijas izriet, ka prasītāja savā prasībā ir pamatoti atsaukusies uz līguma darbības kopējo ilgumu, lai pamatotu savu zaudējumu atlīdzības prasību, norādot, ka runa ir par četrus gadus pildāmu līgumu, kurā paredzēta tikai viena nepagarināšanas iespēja gadā, kuru atbilstoši stingrām procesuālām prasībām drīkst izmantot tikai līgumslēdzēja iestāde. Tomēr, nosakot atlīdzības summu, būtu jāņem vērā ar šo ikgadējo nepagarināšanas iespēju saistītais risks.

209 Ir arī jānorāda, ka no prasītājas iesniegtajiem procesuālajiem rakstiem neizriet, ka tā būtu ņēmusi vērā – un tādējādi samazinājusi pieprasītās atlīdzības summu – ar līguma izpildi saistītās izmaksas, kas tai būtu radušās līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā. Taču, pamatojoties uz lietas materiāliem, šīs izmaksas ir iespējams noteikt. Turklāt, lai arī no prasības teksta izriet, ka prasītāja lūdz tikai savas zaudējumu daļas atlīdzību, lietas materiālos nav nekādu elementu, kas ļautu pārbaudīt prasītājas daļu publiskā iepirkuma kopējā vērtībā.

210 Turklāt ir arī jāatzīmē, ka, lai arī prasītāja 2014. gadā zaudēja iespēju iegūt līguma slēgšanas tiesības uz četriem gadiem, tā tomēr 2015. gada 17. februārī, proti, vienpadsmit mēnešus un divas nedēļas pēc apstrīdētā līguma stāšanās spēkā, ieguva apdrošināšanas līguma slēgšanas tiesības pēc sarunu procedūras, kuru Komisija uzsāka atbilstoši rīkojumam lietā *Vanbreda Risk & Benefits*/Komisija, minēts 33. punktā (EU:T:2014:1024). Ir arī jānorāda, kā to darījusi prasītāja, ka pēdējais minētais līgums tika noslēgts uz 18 mēnešu maksimālo termiņu, proti, līdz 2016. gada 17. augustam, taču apstrīdētā līguma darbība parastā gadījumā beigtos 2018. gada martā.

211 Arī šie apstākļi var ietekmēt prasītājas ciesto zaudējumu apmēru, un tā pati savos procesuālajos rakstos ir norādījusi, ka tā vēlas saņemt zaudējumu atlīdzību ekvivalentā veidā tikai tad, ja tā nevar saņemt sava prasījuma izpildi natūrā, un ka, ja tai šī izpilde tiktu piešķirta novēloti, ciestie zaudējumi būtu jāaprēķina atbilstoši šim nokavējumam.

212 No iepriekš izklāstītā izriet, ka, lai arī zaudējumu saistībā ar zaudēto iespēju iegūt līguma slēgšanas tiesības esamība ir principā pietiekami pierādīta, tomēr šo zaudējumu apmērs šajā stadijā nav pietiekami precīzi nosakāms, lai Vispārējā tiesa varētu vai nu lemt, pamatojoties uz prasītājas prasīto summu, vai arī noteikt to pati.

213 Otrkārt, attiecībā uz atsauksmju zaudēšanu, kas, kā norāda, prasītāja, ietver pareizas izpildes apliecību zaudējumu – šī pēdējā zaudējumu daļa attiecībā uz šīm apliecībām jau sākotnēji ir jānoraida. Šo dokumentu izsniegšana nav atkarīga no līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas, bet gan no hipotētiska nākotnes nosacījuma par līguma pareizu izpildi.

214 Savukārt attiecībā uz pašām atsauksmēm par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, kuras *de facto* izrietētu no fakta, ka prasītajai tiktu piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, nav noliedzams, ka prasītāja tādā pašā apmērā, kā tā zaudēja iespējas noslēgt līgumu, zaudēja arī iespējas iegūt šādas atsauksmes. Tomēr arī šajā aspektā Vispārējās tiesas rīcībā nav pietiekamu elementu, lai prasītājas prasītās summas ietvaros noteiktu daļu, kas attiecas uz zaudēto iespēju iegūt līguma slēgšanas tiesības un zaudēto iespēju iegūt minētās atsauksmes.

215 Treškārt, attiecībā uz morālo kaitējumu, kas izriet no fakta, ka Komisija, pārkāpjot prasītājas, kas bija vienīgā iesniegusi atbilstoši piedāvājumu, likumīgās cerības, līguma slēgšanas tiesību piešķīra trešajai personai, Komisija norāda, ka prasītāja vienīgi atsaucas uz tās darbību prettiesiskumu un tai nevienā brīdī neesot bijušas nedz likumīgas cerības, nedz tiesiskā paļāvība par šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu. Savā replikā prasītāja uz šo pēdējo apsvērumu nav atbildējusi, taču savu morālo kaitējumu pielīdzina atsauksmju un prestiža zaudējumam.

216 Ir jānorāda, ka Komisija nekad nebija prasītājai devusi likumīgas cerības vai tiesisko paļāvību attiecībā uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu. Attiecībā uz morālo kaitējumu, kas izriet no apstrīdētā lēmuma, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai šāds kaitējums principā ir pietiekami atlīdzināts, tiesai konstatējot minēto nelikumīgumu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2006. gada 6. jūnijs, *Girardot*/Komisija, T-10/02, Krājums-CDL, EU:T:2006:148, 131. punkts). Attiecībā uz apgalvoto morālo kaitējumu, kas izriet no atsauksmju un prestiža zaudējuma, jānorāda, ka tas daļēji pārklājas ar iepriekš jau izskatīto atsauksmju zaudējumu un ka prestiža zaudējumam nav reāla un droši zināma rakstura.

217 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, no kuriem izriet, ka Vispārējā tiesa, lai arī tā var identificēt noteiktu skaitu aspektu saistībā ar zaudējumu atlīdzību, tās rīcībā tomēr nav pietiekami elementi, lai apstiprinātu pieprasīto summu vai lai tā pati varētu veikt ciesto zaudējumu aprēķinu, ir jāapmierina prasītājas prasījums par zaudējumu atlīdzību, ciktāl ar to tiek lūgta atlīdzība par zaudēto iespēju iegūt apstrīdētā līguma slēgšanas tiesības un iegūt atbilstošas atsauksmes par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, taču pārējā daļā tas ir jānoraida. Attiecībā uz summas, kas izmaksājama kā atlīdzība par zaudēto iespēju, lietas dalībniekiem, ja vien netiek pieņemts vēlāks Vispārējās tiesas nolēmums, ir jāvienojas par šo summu, ņemot vērā šī sprieduma motīvus, un Vispārējai tiesai sešu mēnešu laikā no šī sprieduma pasludināšanas ir jānorāda maksājamā summa, kas noteikta, kopīgi vienojoties, vai, ja tas nav iespējams, šajā pašā termiņā jāiesniedz savi aprēķini ar attiecīgu pamatojumu, lai Vispārējā tiesa varētu izvērtēt to pamatotību.

Par tiesāšanās izdevumiem

218 Lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

nospriež:

1) atcelt 2014. gada 30. janvāra lēmumu, ar ko Eiropas Komisija noraidīja *Vanbreda Risk & Benefits* piedāvājumu daļai Nr. 1 uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu publiskajā iepirkumā par īpašuma un personu apdrošināšanu OIB.DR.2/PO/2013/062/591 (OV 2013/S 155-269617) ietvaros un piešķīra līguma slēgšanas tiesības attiecībā uz šo daļu citai sabiedrībai;

2) Eiropas Savienība atlīdzina zaudējumus, kas *Vanbreda Risk & Benefits* radās, zaudējot iespēju iegūt iepriekš minētā līguma slēgšanas tiesības un atbilstošās atsauksmes par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu;

3) prasību par zaudējumu atlīdzību pārējā daļā noraidīt;

4) lietas dalībnieki sešu mēnešu laikā no šī sprieduma pasludināšanas Vispārējai tiesai norāda kopīgi vienojoties noteiktu summu šo zaudējumu atlīdzināšanai;

5) ja netiek panākta vienošanās, lietas dalībnieki tajā pašā termiņā Vispārējai tiesai dara zināmus savus zaudējumu aprēķinus;

6) lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2015. gada 29. oktobrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture 2

Tiesvedība un notikumu gaita iztiesāšanas laikā 4

Juridiskais pamatojums 6

Par prasību atcelt tiesību aktu 6

Par pamata pirmo daļu, kas saistīta ar vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principa pārkāpumu, Finanšu regulas 111. panta 5. punkta un 113. panta 1. punkta, Piemērošanas regulas 146. panta 1. un 2. punkta, 149. panta 1. punkta un 158. panta 1. un 3. punkta, kā arī specifikācijas pārkāpumu 6

– Par dažu replikā izvirzīto argumentu pieņemamību 8

– Par Marsh kā viena pretendenta dalības uzaicinājumā iesniegt piedāvājumu prettiesiskumu 9

– Par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, Komisijai pēc piedāvājumu atvēršanas apspriežoties ar Marsh 14

Par pamata otro daļu, kas saistīta ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, jo Marsh piedāvājumā tika veikti grozījumi pēc piedāvājumu atvēršanas 19

Prasījums atcelt tiesību aktu 22

Par prasību par zaudējumu atlīdzību 22

Par tiesāšanās izdevumiem 28